

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ.....	4
1.1 <i>Az iskola hagyományai.....</i>	4
1.1.1 Szervezeti hagyományok.....	5
1.1.2 Tantárgyi hagyományok.....	6
1.1.3 Rendezvények.....	6
1.1.4 A településhez kötődő hagyományok.....	8
2. NEVELÉSI PROGRAM	9
2.1 <i>Az iskolában folyó oktató-nevelő munka alapelvei, alapvető céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....</i>	9
2.1.1 Pedagógiai alapelveink.....	9
2.1.2 A kulcskompetenciák fejlesztése.....	11
2.1.2 Kiemelt fejlesztési feladatok.....	12
2.1.3 Egységes követelmények.....	12
2.2 <i>A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....</i>	17
2.3 <i>A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....</i>	18
2.3.1 A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák.....	19
2.3.1.1 A tanítási órák.....	19
2.3.1.2 A tanórán kívüli tevékenységek.....	19
2.3.1.3 Tanórán kívüli foglalkozások.....	20
2.3.2 A diákönkormányzati munka.....	21
2.3.3 A szabadidős tevékenység.....	21
2.4 <i>A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok.....</i>	22
2.5 <i>Az iskola tanulóinak szociokulturális háttere, és az ebből adódó feladatok.....</i>	25
2.6 <i>A szülő, tanuló és pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....</i>	27
2.6.1 Szülői képviselői fórumok iskolánkban.....	28
2.6.2 Tanulói részvétel az iskolai szervezetben.....	30
2.7 <i>Környezeti nevelési program.....</i>	30
2.7.1 Az alapelveket szabályozó jogi háttér.....	31
2.7.2 Helyzetelemzés, helyzetkép.....	31
2.7.3 Alapelvek, jövőkép, célok.....	34
2.7.4 A környezeti nevelés szinterei.....	37
2.7.5 A tantárgyak lehetőségeinek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel.....	41
2.7.6. Nem hagyományos tanórai és tanórán kívüli komplex foglalkozások.....	41
2.7.7 Módszerek.....	45
2.7.8 Taneszközök.....	46
2.7.9 Kommunikáció.....	47
2.7.10 Iskolai környezet (Lásd a helyzetelemzésnél).....	47
2.7.11 Minőségfejlesztés.....	48
2.7.12 Továbbképzés.....	50

2.8	<i>Egészségnevelési és egészségfejlesztési program</i>	51
2.8.1	Helyzetelemzés	51
2.8.2	Megvalósult egészségnevelési tevékenységek	51
2.8.3	Erőforrások	52
2.8.4	Az iskola hitvallása	54
2.8.5	Alapelvek	55
2.8.6	Tanulásszervezési és tartalmi ismeretek	56
2.8.7	Módszerek meghatározása	57
2.8.8	Kommunikáció	62
2.8.9	Minőségfejlesztés	62
2.9	<i>Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv</i>	63
2.10	<i>Pedagógusok helyi intézményi feladatai</i>	65
2.10.1	A pedagógusok árapvető feladatai	65
2.10.2	Az alapfeladathoz kapcsolódó további feladatok	65
2.11	<i>Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai</i>	68
2.11.1	Az osztályfőnök feladatai	68
2.11.2	Az osztályfőnöki munka tervezése	69
2.11.3	Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról	70
2.11.4	Az osztályfőnöki órák témái	71
2.12	<i>Tanulmányok alatti vizsgák szabályai</i>	77
2.13	<i>Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei</i>	79
3.	AZ ISKOLA HELYI TANTERVE	81
3.1	<i>Az iskola képzési rendje</i>	81
3.1.1	A választott kerettanterv alapján kialakított kötelező tanórak rendszere	81
3.1.2	A Helyi tanterv felmenő rendszerű bevezetése	84
3.1.3	Az osztályba és csoportba sorolás rendje	85
3.2	<i>Az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei és az ingyenes tankönyv biztosításának kötelezettsége</i>	85
3.2.1	Az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei és az ingyenes tankönyv biztosításának kötelezettsége	85
3.2.2	Egyéb, a tanulási-tanítási folyamathoz szükséges taneszközök és tanszerek szülő általi biztosításával kapcsolatos elvek és kötelezettségek	86
3.3	<i>A tanulói teljesítmény, magatartás, szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei, formái</i>	86
3.3.1	Szöveges értékelés alsó tagozaton	88
3.3.2	Értékelési formák a különböző évfolyamokon	89
3.3.3	Az alsó tagozaton az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya	89
3.3.4	Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	90
3.3.5	A tanulók teljesítményének értékelése a felső tagozaton, az otthoni (tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	90
3.3.6	A mindennapos testnevelés megvalósításának módja	94
3.3.7	A tanuló fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	94
3.4	<i>A pedagógiai program megvalósításának feltételei</i>	95
3.4.1	Tárgyi, infrastrukturális feltételek	95
3.4.2	Szakmai, személyi feltételek	96
4.	A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések	97
5.	A pedagógiai program legitimációja	99

MELLÉKLETEK100

1. sz. - Pedagógus etikai kódex
2. sz. - Tanulói etikai kódex
3. sz. - Értékelési rendszer az általános fizikai teherbíró képesség minősítéséhez
4. sz. – Könyvtár pedagógiai program
5. sz. – Legitimációs eljárás dokumentumai

Az intézmény mottója:

*"Az embert nem lehet valamire megtanítani,
csak hozzá lehet segíteni ahhoz,
hogy a tudást maga szerezzze meg."*

(Galilei)

1. BEVEZETŐ

Az intézmény neve:

KÁROLY RÓBERT ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az iskola arculata (hitvallása):

Iskolánkat elsősorban olyan intézménynek tekintjük, amely kultúrát közvetít az itt folyó oktató-nevelő munka segítségével. A kultúra számunkra egyaránt jelent ismereteket, érzelmi műveltséget, szociális érzékenységet és szolidaritást, viselkedéskultúrát, a humán, a reál és az informatikai ismeretek egyensúlyát. A kultúrát ugyanakkor élő, változó folyamatnak tartjuk, amelyet minden tantárgy képvisel, és amelyben tanár és diák egyaránt érdekeltek a megismertetni és megismerni akarásban. Az így értelmezett egyenrangúság feltételezi a másik ember, a környezet méltóságának tiszteletben tartását. Ebben a pozitív érzelmi légkörben a közösség valamennyi tagja jól érzi magát és a tanulók személyisége optimálisan fejlődhet.

1.1 Az iskola hagyományai

A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folyamatosságot teremt az iskola mindennapi életében, szerepe lényeges az érték- és normaközvetítés területén. Iskolánk tudatosan ápolja, őrzi, és folyamatosan bővíti hagyományait. A hagyományteremtő és hagyományápoló munkánk során támaszkodunk a nevelőtestület és a tanulóközösség véleményére, javaslataira, valamint figyelembe vesszük az iskolahasználói elképzeléseket is. A tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozást, ugyanakkor az egyéni arculat jól megkülönbözteti intézményünket más iskoláktól.

Jelképeink az iskola névadójához, **I. Károly (Róbert)** magyar királyhoz kapcsolódnak:

- jelvény: kettős pajzs, a belső színe kék, benne arany Anjou-liliom; a külsőben két oldalt a felirat – Károly Róbert / Általános iskola; a pajzs tetején arany korona
- zászló: színe kék-sárga, rajta az iskola jelvénye, s az iskola neve

1.1.1 Szervezeti hagyományok

Az iskola pedagógiai tevékenységének szerves részét képezik a nevelőtestület, a tanulókörösség és a szülő körösség által létrehozott szervezetek.

A tanulókörösségek szervezetei

A tanulókörösség által létrehozott szervezetek képviselik a tanulók érdekeit, szolgálják tájékoztatásukat, és részt vesznek az iskola által szervezett kulturális sport- és turisztikai programok szervezésében és lebonyolításában.

Rendszeresen közreműködnek az iskolai élet mindennapjait szabályozó házirend kialakításában, formálásában.

Diákönkormányzat

Élén a DÖK elnöke áll, vele együtt dolgozik a diákönkormányzatot segítő pedagógus. Tagja az iskola valamennyi tanulója. Irányító szerve a *Diáktanács*, mely az osztályok diák-képviselőiből áll. Legfelsőbb döntéshozó fóruma a *Diákközségülés*.

- Az iskolai diák újság (FÁMA) a szerkesztőség által meghatározott időszakokban és tartalommal jelenik meg.
 - a szerkesztőség diákokból és pedagógusokból áll.
 - megjelentetésében a szülői támogatás is fontos szerepet játszik.
- Az iskolarádió (Diákrádió) rendszeresen megszólaló információs és szórakoztató helyi média.
 - a szerkesztőség diákokból és pedagógusokból áll.

A pedagógusok szervezetei

Nevelőtestület

Az intézmény pedagógusainak körössége, nevelési és oktatási kérdésekben a közoktatási intézményben legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve. A nevelőtestület határozza meg alapvetően az intézmény tartalmi munkáját (SZMSZ).

Munkakörösségek

Az azonos műveltségi területen tevékenykedő pedagógusok a közös minőségi és szakmai munkára, annak tervezésére, szervezésére és ellenőrzésére szakmai munkakörösségeket hoznak létre. Az iskolában működő szakmai munkakörösségek tevékenységét a Köznevelési Törvény és az iskolai SZMSZ határozza meg.

Iskolánkban a következő szakmai munkakörösségek kerültek kialakításra:

- Alsó tagozatos *humán* munkakörösség
- Alsó tagozatos *reál* munkakörösség
- Társadalomtudományi és művészeti munkakörösség
- Természettudományi és reál munkakörösség
- Idegen nyelvi munkakörösség
- Osztályfőnöki, sport, egészséges életmód, szabadidős munkakörösség

A szülők szervezetei

Iskolai Szülői Szervezet (ISZSZ)

A Köznevelési Törvény alapján a szülők meghatározott jogaik érvényesítésére és kötelességük teljesítésére szülői szervezetet hoznak létre. Működésük tartalmi és formai kérdéseit saját SZMSZ-ükben szabályozzák. Irányító szervük az *Iskolai Szülői Választmány* (ISZV) az osztályok szülői munkaközösségeinek elnökeiből, ill. delegáltjaiból áll.

A szülői szervezet jogosult eljárni valamennyi szülő képviselőjében, illetve az intézmény egészét érintő ügyekben.

1.1.2 Tantárgyi hagyományok

A 2011-ben elfogadott Pedagógiai program tantárgyi hagyományai jelentősen megváltoznak. A változások két alapvető okra vezethetők vissza. *Egyrészt* a Kerettanterv megjelentetésével kapcsolatos - a tantárgyi struktúrát érintő - változások átvezetése, *másrészt* a 2011-et megelőző gyakorlat újragondolása, racionalizálása.

- **Alsó tagozaton** a tanulók Kerettantervben meghatározott kötelező óraszámát – a *szabadon tervezhető órakeretből* – megemeltük:
 - a magyar nyelv és irodalom tantárgy óraszámát, 1. évfolyamon **1** órával,
 - matematika tantárgy óraszámát az 1. és évfolyamon **1** órával,
 - az idegen nyelv óraszámát a 4. évfolyamon **2** órával, s ezzel egy időben előrehoztuk a tantárgy oktatását a 2. évfolyamra, heti **2** órában, a 3. évfolyamra, heti **3** órában.
- **Felső tagozaton** a tanulók Kerettantervben meghatározott kötelező óraszámát – a *szabadon tervezhető órakeretből* – megemeltük:
 - a magyar nyelv és irodalom tantárgy óraszámát, 7. évfolyamon **1** órával,
 - az idegen nyelv óraszámát, 5-8. évfolyamon **1** órával,
 - matematika tantárgy óraszámát, 6-8. évfolyamon **1** órával,
 - informatika tantárgy óraszámát a 6. 8. évfolyamon **1** órával, s ezzel egy időben előrehoztuk a tantárgy oktatását az 5. évfolyamra, heti **1** órában.
- Az **idegen nyelvet** (angol és a német nyelv) már **2. osztálytól** – az orientációs időszakban játékos, beszéd- és társalgásközpontú formában - tanítjuk. A 2013/2014-es tanévtől felmenő rendszerben bevezetett új képzési forma elnevezése:
előrehozott, intenzív nyelvoktatás.

1.1.3 Rendezvények

A rendezvények iskolánk egész életét átfogják, a személyiségformálás fontos eszközei. A nyilvánosság előtt zajlanak, ezért ezek az iskoláról alkotott jó vélemény, az iskola jó hírnevének letéteményesei. Olyan rendezvényeket tartunk, melyekhez érzelmileg, értelmileg is kötődünk, s élmény szintjén egyaránt megjeleníthetők, többek között:

Kiemelt rendezvények:

- Nemzeti és állami ünnepek:
 - Október 23.
 - Március 15.
- Október 6. - „Az aradi vértanúk napja”
- Kulturális és ünnepi rendezvények

- Tanévnitó
- Ballagás
- Tanévzáró ünnepély
- Jeles napok, világnapok (Föld Napja, Víz világnapja, Környezetvédelmi világnap, Zene világnapja, Magyar Kultúra Napja, ...)

Iskolai szintű rendezvények:

- Ki mit tud?
- Mikulás bál
- Luca napi vásár
- Gyertyagyújtás
- Farsangi bál
- *Károly Róbert Napok rendezvénysorozata:*
 - o Károly Róbert és kora történelmi játék és műveltségi vetélkedő
 - o Meseszínház
 - o Apródképző
 - o Művészeti Gála
 - o Károly Róbert napi vigasságok

Iskolai szintű versenyek:

- alsós népdaléneklési verseny,
- alsós tanulmányi verseny,
- alsós szavalóverseny,
- szaktantárgyi vetélkedők,
- felső tagozatos
 - szavaló-
 - felolvasó-
 - helyesírási verseny,
- Károly Róbert vers- és prózamondó verseny (kerületi),
- művészeti kiállítások,
- sportversenyek,
- csocsó- és biliárd verseny

Egyéb iskolai rendezvények:

- „Károly Róbert csodavár, ahol számtalan csoda vár!”
- tanulmányi kirándulások,
- erdei iskola,
- nyári táborok (életmód, sport, kézműves),
- pályaválasztási börze,
- iskolai takarítási akció,
- nyílt napok az alsó. és felső tagozatban,
- „Itt élnek közöttünk a hősök”, koszorúzás és megemlékezés Karsa Ferenc '48-as honvédtiszt sírjánál,
- Környezetvédelmi Hét

1.1.4 A településhez kötődő hagyományok

Az általános iskolai - az alapító okiratban meghatározott – feladatainak zavartalan és magas szintű ellátása érdekében kerületi, illetve budapesti (országos) intézményekkel tartunk fenn rendszeres kapcsolatot:

- XV. kerület óvodái, alap- és közép fokú intézményei,
- Kerületi Nevelési Tanácsadó,
- „FIÓKA” Gyermek – és Ifjúsággondozó Központ,
- Gyámhivatal,
- Ifjúsági és Sportközpont,
- Hubay Jenő Alapfokú Művészetoktatási Intézmény,
- Csokonai Művelődési Ház,
- 3. sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és GYPSZK
- Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet,
- Oktatási Hivatal

PEDAGÓGIAI PROGRAM - KORÁBBI ÉS JELENLEGI - FENNTARTÓ ÁLTAL VÁLLALT KIEMELT ELEMEI

2013. augusztus 30-áig	2013. szeptember 1-jétől
<i>Károly Róbert Napok rendezvénysorozata:</i> <ul style="list-style-type: none"> o Károly Róbert és kora műveltségi vetélkedő o Meseszínház o Művészeti Gála o Károly Róbert napi vigaságok 	<i>Károly Róbert Napok rendezvénysorozata:</i> <ul style="list-style-type: none"> o Károly Róbert és kora műveltségi vetélkedő o Apród-próba, avatás o Meseszínház o Művészeti Gála o Károly Róbert napi vigaságok, történelmi játék
Károly Róbert vers- és prózamondó verseny	„Károly Róbert regősei” – kerületi vers- és prózamondó verseny
Koszorúzás és megemlékezés Karsa Ferenc '48-as honvédtiszt sírjánál	„Itt élnek köztünk a hősök” - Koszorúzás és megemlékezés Karsa Ferenc '48-as honvédtiszt sírjánál
Környezetvédelmi Hét	Környezetvédelmi Egészségvédelmi Rendezvénysorozat a Természetért (KERT)
Angol, német emelt óraszámú képzés	Előrehozott, intenzív nyelvtanítás (angol, német)

2. NEVELÉSI PROGRAM

2.1 Az iskolánkban folyó oktató-nevelő munka alapelvei, alapvető céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1.1 Pedagógiai alapelveink

A Károly Róbert Általános Iskolában tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

- ***Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.***

Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
 - tanuló és tanuló,
 - tanuló és nevelő,
 - szülő és nevelő,
 - nevelő és nevelő között.

- ***Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ráuk bízott gyermekekből.***

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapképességeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alapképességet nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,

- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

➤ ***Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltt kapcsolatok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.***

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint környezetünk érdeklődő polgárai,
- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a kerületünkben található iskolákkal és közművelődési intézményekkel,
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle kerületi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett kerületi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

➤ ***Iskolánk minden tanuló számára biztosítani kívánja az esélyegyenlőséget.***

Ennek érdekében:

- biztosítjuk a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára a képesség-kibontakoztató foglalkozásokat, melyek lehetővé teszik számukra a sikeres integrációt, illetve azt, hogy képesek legyenek megfelelni a sikeres társadalmi beilleszkedés követelményeinek.

➤ ***Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az legfontosabb emberi tulajdonságokat.***

Azaz:

- humánus,
- erkölcsös,
- fegyelmezett,
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,
- gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- van elképzelése a jövőjéről illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,

- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
 - a természet, a környezet értékeit,
 - más népek értékeit, hagyományait,
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival együttműködik,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és kapni,
- szereti hazáját,
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Tudjuk, hogy a nevelőmunkánk eredményességét bizonyító tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy *a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.*

2.1.2 A kulcskompetenciák fejlesztése

Az Európai Unió országában a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt, modern világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra e változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához. Ezért lett az iskolai műveltség tartalmának irányadó kánonja a kulcskompetenciák meghatározott rendszere.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az **egész életen át tartó tanulás** folyamatában formálódik.

Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg.

Kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- A hatékony, önálló tanulás
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
- A hatékony, önálló tanulás

2.1.3 Kiemelt fejlesztési feladatok

A Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek. Összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait.

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- A családi életre nevelés
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- A tanulás tanítása

2.1.4 Egységes követelmények

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.

2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
4. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
6. Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
7. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
9. A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
10. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka, eszköz- és eljárásrendszere

Az iskola oktató-nevelő munkájával kapcsolatosan felsorolt általános, illetve konkrét fejlesztési szakaszokra lebontott célok megvalósítása érdekében azokat a nevelési módszereket kell kiválasztani, amelyek:

- igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz,

- értelmi fejlettségéhez,
- képességeihez.

Egyben igazodnak a nevelők személyiségéhez, pedagógiai kultúráltságához, felkészültségéhez, vezetői stílusához és figyelembe veszi a mindenkori szituációt és annak tartalmát.

A nevelési módszereket úgy kell megválasztani, hogy azok a leghatékonyabb alkalmazást tegyék lehetővé.

A differenciált tanulásszervezés keretén belül különösen az alábbi szempontokat emeljük ki:

- Előnyben részesítjük azokat a szervezési megoldásokat, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- Fő feladatunknak tartjuk a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatását.
- A tanórai és tanórán kívüli foglalkozások segítsék elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- Alkalmazzuk az **együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit**, formáit.
- Fő feladatunknak tartjuk a tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportoktatásban, a tanulók páros, részben és teljesen egyéni, individualizált oktatásában) a tanulók tevékenységeinek, önállóságának, kezdeményezésének, problémamegoldásainak, alkotóképességének előtérbe állítását.
- A pedagógus elsőrendű feladata a tanulókhoz optimálisan alkalmazkodó **differenciálás** a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
- Az egyes feladatokhoz illeszkedő tanulásszervezési technikák alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.
- Sajátos tanulásszervezési megoldások alkalmazásával valósítjuk meg a különleges bánásmódot igénylő, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelésének, oktatásának feladatait.
- A tanulási folyamatok szervezésénél az együttműködést, a tanulási **esélyek egyenlőségét** szolgáló **szervezeti formákat** alkalmazzuk mind az iskolán kívüli és az iskolai munka terén.
- A digitális kompetencia fejlesztése keretén belül az információs és kommunikációs technika, a számítógép felhasználása által gazdag lehetőséget nyújtunk a tanulók adaptív oktatását középpontba állító tanulásszervezés számára.

A módszerek alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja.

Alkalmazható módszerek csoportosítása a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján:

A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei:

- az oktatás valamennyi módszere
- minta, példa, példakép
- bírálat, önbírálat
- beszélgetés, előadás, vita, beszámoló

A tevékenység megszerzésének módszerei:

- követelés
- megbízás
- ellenőrzés
- értékelés
- játékos módszerek
- gyakorlás
- A magatartásra ható módszerek:
- ösztönző módszerek
- kényszerítő módszerek
- gátlást kiváltó módszerek

a/ Ösztönző módszerek

- ígéret
- helyeslés
- biztatás
- elismerés
- dicséret
- osztályozás
- jutalmazás

A dicséret használatos módjai:

Szóbeli

osztályfőnöki órán, osztályközösség előtt, iskolai összejöveteleken (tanévzáró ünnepély, ballagás)

Írásbeli

- szaktanári dicséret (ellenőrzőbe)
- osztályfőnöki dicséret (ellenőrzőbe, osztálynaplóba)
- igazgatói dicséret (ellenőrzőbe, osztálynaplóba)
- oklevél, kitüntetés, kerületi, országos elismerések

A jutalmazás:

indoka lehet:

- hosszabb ideig tanúsított példamutató magatartás,
- szorgalmas, folyamatos, odaadó közösségi munka
- rendkívüli tanulmányi teljesítmény (kerületi, országos helyezések)

formái lehetnek:

- szóbeli dicséret
- írásbeli dicséret
- oklevél, kitüntetés
- jutalom (könyv, tárgyi jutalmak)

b/ Kényszerítő módszerek

- felszólítás
- követelés
- büntetés

A büntetés használatos módjai:

Szóbeli

figyelmeztetés, észrevétel, határozott rendreutasítás.

Írásbeli

- szaktanári figyelmeztetés (ellenőrzőbe),
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, rovás (ellenőrzőbe, osztálynaplóba),
- igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás,
- nevelőtestületi figyelmeztetés, intés, rovás,
- nevelőtestület elé idézés; kivételes esetben áthelyezés másik iskolába; tanuló kizárása az iskolából. (csak a tankötelezettség korhatárán túl!)

c/ Gátlást kiváltó módszerek

Ezek a módszerek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák, a negatív viselkedés kialakulását próbálják akadályozni:

- felügyelet
- ellenőrzés
- figyelmeztetés
- intés, tilalom
- elmarasztalás

Eszközök, módszerek

Eszközöknek nevezzük a nevelési módszerek különböző formáit, változatait.

1. Nyelvi (verbális) eszközök:

- beszéd
- interjú
- beszélgetés

A beszélgetés a nevelés egyik nagyon fontos eszköze, amelyben mindkét fél aktívan részt vesz. Tartalmát tekintve lehet szabad vagy irányított beszélgetés. Szervezettség alapján lehet spontán vagy tervezett, formája alapján egyéni vagy csoportos.

2. Nem nyelvi (non verbális) eszközök:

A nem nyelvi eszközök (arc kifejezés, testtartás gesztusok, kulturális jelzések) kísérhetik, nyomatékosíthatják vagy helyettesíthetik közléseinket.

3. Szociális technikák:

Ezeket a technikákat a tanulók a felnőttektől tanulják el. Kezdetben a családban (gyermekkori beidegződés), majd az iskolai közösségben. Ezért nagyon fontos, hogy a diákok milyen mintát kapnak otthon és az iskolában.

a/ technikák az ön- és emberismeret fejlesztésében:

Ezek olyan eszközök, amelynek lényeges eleme, hogy a világra vonatkozó ismeretek mellett, azonnal szinkronban fejlesszük a tanulók belső, pszichés világát, társas kapcsolatait, egyedi tulajdonságait, készségeit:

- fejlesztő interjú
- fejlesztő beszélgetés

b/ szociális készségfejlesztő technikák:

A tanulók problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeinek fejlesztése, illetve a meglévők erősítése:

- minta- és modellnyújtás
- megerősítés (buzdítás, dicséret, jutalmazás)
- szerepjáték

- dramatizáló tevékenység.

2.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Pedagógiai feladatainkat a NAT-ban leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás határozza meg.

Célunk, hogy tanulóink

- a különböző szintű adottságaiknak
- az eltérő mértékű fejlődésükkel,
- az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal,
- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel,
- szervezett ismeretközvetítéssel,
- spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A különböző ismeretek elsajátítása során törekszünk a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egységes és kulturált életmód iránti, cselekvési motívumainak, képességeinek a kialakítására, fejlesztésére.

Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúrára alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett kiválasztással, elrendezéssel.

A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók műveltségét, világszemléletük formálódását, társas kapcsolatát, tájékozódásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

Elsődleges fontosságú a tanulók képességeinek fejlődéséhez olyan követelményeket meghatározni, amelyek ösztönzik a személyiségfejlesztő oktatást.

Éppen ezért nevelési programunk összeállításánál az alábbi feladatoknak adtunk prioritást:

Az iskola nevelési, tanítási-tanulási folyamata adjon teret:

- a színes, sokoldalú iskolai életnek, tanulásnak, játéknak, munkának,
- fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, eddze akaratukat,
- járuljon hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához.

Álljon a középpontban a tanuló tudásának, képességeinek, kulcskompetenciáinak, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése, figyelembe véve, hogy az oktatás-nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. *A tanulók erkölcsi nevelése*

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2. *A tanulók értelmi nevelése*

Feladata: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. *A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése*

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. *A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése*

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. *A tanulók akarati nevelése*

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. *A tanulók nemzeti nevelése*

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. *A tanulók állampolgári nevelése*

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. *A tanulók munkára nevelése*

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. *A tanulók egészséges életmódra történő nevelése*

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

2.3 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A nevelés szempontjából közösségnek nevezzük az autonóm egyének szerveződését. Az igazi közösség kibontakoztatja, fejleszti az egyéniséget. Maga a közösség a fejlődés keretét biztosítja, miközben tagjai önfejlődésével a közösség is fejlődik, több lesz, mint tagjai egyszerű együttese.

Az igazi nevelőközösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője amellyel, hogy messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjának egyéni sajátosságait.

A pedagógiai program szempontjából az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- a tanórák;
- a tanórán kívüli, felnőttek által szervezett iskolai foglalkozások (iskolaotthon, szakkörök, kirándulás stb.);

- a diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (diákönkormányzati munka);
- szabadidős tevékenység.

Nagyon fontos az oktatás és a szabadidős tevékenység gondosan megtervezett, átgondolt munkamegosztása, egymásra épülése.

A négy terület sajátos foglalkoztatási formát követel, de valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

2.3.1 A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

2.3.1.1 A tanítási órák

A tanórán résztvevő tanulók egy osztályközösség tagjai az osztályközösséget a közösségi érdek, közös cél, közös értékrend és a tudat tartja össze.

Legfontosabb célunk, hogy a kezdeti csoportból olyan valódi közösséget formáljunk, amely képes a közös cél érdekében a közös értékrend elfogadására, és az iskola szervezett keretein (tanórák) belül ennek megfelelően viselkedni, munkálkodni.

Ennek érdekében az alábbi feladatok megvalósítására törekedhetünk:

- a tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, közösségi ellenőrzéssel, tanulmányi és munkaerőcsere erősítésével,
- a tanulók **kezdemenyezéseinek** segítése,
- közvetlen tapasztalatszerzés segítése,
- a közösségi cselekvések kialakításának segítése, fejlesztése (példamutatással, bírálat, önbírálat segítségével),
- a folyamatosság biztosítása: a már elért eredmények továbbfejlesztése, a következő évfolyamon (iskolafokon) a már elért eredményekre való építés,
- olyan nevelőkollektíva kialakítása, megtartása, mely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja,
- a különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.

2.3.1.2 A tanórán kívüli tevékenységek

Ezek a foglalkozások kötetlenebb tevékenységi formák, értelemmel teli élményei a közösségfejlesztés kiváló lehetőségeit adják.

Feladata, hogy a tanulókat önellenőrzésre, egymás segítésére nevelje, átgondolt játéktervvel és tevékenységgel erősítse a közösségben való tartozás érzését. Egyben ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elengedhetetlenek. A sokoldalú, és változatos (irodalmi, zenei, képzőművészeti) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez, a kirándulások mélyítsék el a természet iránti tiszteletet és a környezet iránti felelősség érzését.

2.3.1.3 Tanórán kívüli foglalkozások

Az iskola – a tanórai foglalkozások mellett – a tanulók érdeklődése, igényei, szükségletei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez. A tanórán kívüli foglalkozások tartását a tanulók közössége, a szülői szervezet, továbbá a szakmai munkaközösségek kezdeményezhetik az igazgatónál.

A tanév tanóráin kívüli foglalkozásait az intézmény szeptember 10-éig hirdeti meg és a tanulók érdeklődésüknek megfelelően szeptember 15-éig választhatnak.

A tanulók jelentkezése önkéntes, de felvétel esetén, a foglalkozásokon a részvétel kötelező. A tanórán kívüli foglalkozások helyét és időtartamát az általános igazgatóhelyettes rögzíti az iskola heti tanórán kívüli órarendjében terembeosztással együtt.

Szakkörök

A különböző szakköröket a magasabb szintű képzés igényével a tanulók – érdeklődésétől függően indítja az iskola. A szakköröket vezető pedagógusokat az igazgató bízza meg.

A foglalkozások előre meghatározott tematika alapján történnek. Erről, valamint a látogatottságról szakköri naplót kell vezetni. A szakkör vezetője felelős a szakkör működéséért. A szakkörök működésének feltételeit az iskola költségvetése biztosítja. Ezek körét évente az igényeknek megfelelően alakítjuk ki.

Énekkar

Az iskola énekkara sajátos önképzőkörben működik, a tantárgyfelosztásban meghatározott időkeretben. Az énekkar célja a megfelelő adottságú tanulók zenei képességeinek, személyiségének igényes fejlesztése és színpadképes zenei produkciók létrehozása. Vezetője az igazgató által megbízott kórusvezető tanár. Az énekkar biztosítja az iskolai ünnepélyek és rendezvények zenei programját, működésének költségét az iskola viseli.

Sportkörök

A tanulók mindennapi testedzésének, mozgásigényének kielégítésére, a mozgás és a sport megszerettetésére sportköri foglalkozásokat és edzéseket tartanak a testnevelő tanárok.

Ezen az iskola minden tanulója jogosult részt venni. Iskolánk lehetőségeket nyújt különböző sportági (kosárlabda, röplabda, labdarúgás, atlétika) foglalkozásokon és versenyeken való részvételre. A foglalkozásokon való részvételhez – testnevelő tanár felügyelete mellett – a tárgyi feltételeket biztosítja.

Könyvtár

Az iskola könyvtára a könyvtári tanórákon és minden tanítási napon nyilvántartási idejében áll a tanulók és a pedagógusok rendelkezésére. A könyvek és a folyóiratok, valamint egyéb információhordozók igénybevételeéről a könyvtár használati rendje intézkedik.

Felzárkóztató foglalkozások

A korrepetálások célja az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás. A korrepetálást az igazgató által megbízott pedagógus tartja. A felzárkóztató foglalkozások differenciált módon zajlanak, amelyeken a szaktanár javaslatára egyes tanulóknak vagy tanulócsoportoknak a részvételét kötelezővé lehet tenni.

Esetenkénti tanórán kívüli foglalkozások a szülők beleegyezésével és támogatásával

Versenyek, bajnokságok:

A diákok tanulmányi, szakmai, kulturális és sportversenyeken, valamint bajnokságokon való részvétele kiemelkedő teljesítmények függvényében lehetséges.

Tanulmányi és közösségfejlesztő kirándulások (**önköltséges**):

- Az intézmény a diákok részére tanulmányi kirándulásokat szervezhet, melyeknek célja – a pedagógiai program célkitűzéseivel összhangban – hazánk tájainak és kulturális örökségének megismertetése és az osztályok közösségi életének fejlesztése.
- A kirándulások az iskola munkaterve alapján elsősorban tanítás nélküli munkanapon, vagy tanítási szünetben szervezhetők. Az osztálykirándulás tervezetét írásban kell leadni az igazgatónak, egyeztetni kell az osztály szülői közösségével szülői értekezleten.

Tanfolyamok

Az iskola tanfolyamokat indíthat a tanulók érdeklődésének és a szaktanárok vállalkozásának függvényében. Az iskola által szervezett tanfolyamokon való részvételt a szülő írásban kéri a tanfolyamvezetőtől. A tanfolyamokon való részvételért előre vagy havi részletben térítési díj fizetendő.

2.3.2 A diákönkormányzati munka

A diákönkormányzatok a tanulók önirányító, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógus irányításával együtt, saját fejlettségüknek megfelelő szinten önállóan intézik saját ügyeiket.

Feladata olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek segítik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak. A kialakított, esetleg hagyományokon alapuló közösségi szemléletek, közösségépítő tevékenységek fejlesztése, amely nagy jelentőségű a felelősségtudat megerősítésében.

Lényeges olyan közösség kialakítása, amely büszke saját sikereire, értékeli egyéni, csak rá jellemző tulajdonságait.

2.3.3 A szabadidős tevékenység

A szabadidős tevékenységek olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez és kihat az iskola más területeire is.

A tevékenységeket élményre épülő, problémamegoldást fejlesztő módszerekre kell építeni.

Feladata, jó kapcsolat kiépítése az adott korosztállyal, szüleikkel, valamint a tevékenységet segítő külső szakemberekkel.

A tevékenységformákat hassa át a kölcsönösség és az **egyéni képességre való odafigyelés**. Kialakításukban, tematikájukban törekedni kell arra, hogy a résztvevők adottságára építve érdeklődésük ne alkalmanként, véletlenszerűen érvényesüljön, hanem tartós aktivitásra ösztönözzön. Cél olyan erős érzelmi-értelmi felhúzó erővel bíró témák kijelölése, amely során

felfedezhetik önmagukban a másik iránti érdeklődés, részvét, megértés, türelem szándékát és képességét, erősítve ezzel a közösséghez való kötődést.

Összefoglalva a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink a következők:

- Minden tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait.
- Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt.
- Váljon érzékeny környezet állapotára.
- Életmódjában a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá.
- Tanulóink tudjanak társaikkal és a felnőttekkel is adott témáról, anyanyelven szabatosan kommunikálni.
- Ismerje meg a környezet egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit és azok elkerülésének módjait.
- Kapjon kellő mélységű támogatást a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzéséhez.
- Legyen képes önellenőrzésre, egymás segítésére és segítő szándékú ellenőrzésére.

A pedagógusok közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatainak összefoglalása:

- Biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések kialakításának, fejlesztésének segítésére.
- Irányítsa a tanulót arra, hogy az önálló ismeretszerzés, véleményformálás, érvek kifejtése álljanak a kommunikációs kultúra középpontjában.
- Fejlessze ki a tanulóknál az új információs rendszerben való eligazodás, valamint annak kritikai módon való használatának képességét. Alakítsa ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Adjon átfogó képet a munka világáról, fordítson figyelmet a családi életre történő felkészítésre, az együvé tartozás és az egymásért való felelősség érzésének kialakítására.

Külön ki kell emelni, hogy a közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott összes dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával valamennyien példaként állnak a diákok előtt.

2.4 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok

1. Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.
2. Munkánk során kiemelten kezeljük:
 - a sajátos nevelési igényű;
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
 - a kiemelten tehetséges;
 - a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

Sajátos nevelési igényű tanulók

- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve alapján szervezzük meg.
- A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.
- Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:
 - gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása,
 - az Irányelvek figyelembevételével készített eltérő tanterv része az iskola helyi tantervének,
 - a fogyatékoság típusának megfelelő tankönyvek, tanulási segédletek,
 - a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
 - a fogyatékos tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
 - speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
 - képességfejlesztő játékok, eszközök,
 - számítógépek fejlesztő programokkal.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Hazánk uniós tagságának következtében döntő jelentősége van a tehetséges gyerekek fejlesztésének, a velük való foglalkozásnak. A pedagógiának ez sarkalatos kérdése sajátos történetiségre tekint vissza: esetenként jobban előtérbe került az „ígéretes” gyerekek iránti érdeklődés, máskor inkább háttérbe szorult.

Ám a szakmát magas színvonalon művelő és a gyerekek iránt elkötelezett pedagógus gyakorlatában mindig is jelen volt.

Gyakran előfordul, hogy a tehetség nem specializáltan, nem egy tantárgyhoz köthetően jelenik meg, hanem a gyermek olyan képességekkel rendelkezik, melyek „tantárgyi vetületben”, vagy még „azon kívül jelentkeznek”.

Külön figyelmet érdemelnek a potenciálisan tehetségesek, akik – noha tantárgyi eredményeik nem kiválóak – alkotó, kreatív gyerekek.

A **tehetséggondozás és képességfejlesztés** a tantárgyi ismeretátadás területén más-más absztrakciós szinten és **komplexitást igényel**, és hogy ugyanakkor a tehetséges gyerek – éppúgy, mint minden gyerek – melegséggel, biztonságnyújtással, az egyedisége iránti elfogadó érdeklődéssel fejleszthető. Az adottságok megfelelő tevékenységekben alakulnak olyan képességekké, amelyeknek összességét nevezzük tehetségnek.

Feladat: a megfelelő tevékenységek lehetőségének sokszínű biztosítása.

Tehetségnevelés az oktatás különféle területein:

- az iskolai tanítási órákon
- kiscsoportos foglalkozásokon
- szakkörökben
- versenyeken, pályázatokon
- speciális tanfolyamokon
- táborokban

Tanítási óra

A differenciált képességfejlesztés elsődleges és legfontosabb színtere csoportbontás tudásszint, készség szint alapján:

- nyelvi órán (angol, német)
- informatika órán

Adott esetben ösztönzően hat a csoportváltás, az elért eredmények alapján.

Szakkörök

3-8. évfolyamon, érdeklődési körnek megfelelően:

- önképzőkör (pl. újság- és diákrádió műsor szerkesztése),
- tehetséggondozó, disputa, képzőművész kör – ügyes kezek (pl. agyagozás, kosárfonás, batikolás, bőrműves)

Versenyek, pályázatok

Házi versenyek és pályázatok készítik fel és teszik alkalmassá a diákokat az iskolai, kerületi, budapesti szintű tanulmányi versenyekre.

Speciális tanfolyam

- modern tánc
- néptánc (folklor)

Táborok

A tanulók érdeklődésének megfelelően a kerületi táborokban (Bernecebaráti, Balatonvilágos) biztosítjuk a nyári szünet egy részének tartalmas eltöltését. Az egészséges életmód-életvitel helyes gyakorlatát, és a kreativitást fejlesztő táborok önköltségesek.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek

- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés, mely a pedagógiai program mellékletét képező „Intézményi integrációs program” alapján folyik;
- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- a tanulók háromhavonkénti fejlesztő értékelése a szülőkkel közösen;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a középiskolai továbbtanulás irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás);
- a szülőkkel való együttműködés;
- családlátogatások;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

2.5 Az iskola tanulóinak szociokulturális háttere, és az ebből adódó feladatok

A jogelőd többcélú intézmény létrehozása után a kerületben történő körzetmódosítások következtében a Sződliget utcai iskola körzetét elvesztettük, így tanulóink egy része körzeten kívüli. Az ő felvételük elengedhetetlenül szükséges a tanulólétszám biztosításához.

Tanulóink jelentős része az iskola közvetlen környezetében családi házakban, illetve négyemeletes panellakásokban él szüleivel, testvéreivel. (A nagyszülőkkel együtt élő modell többnyire megszűnt.)

A családszerkezetet tekintve:

- teljes családban él az összes tanulólétszám 72 %-a,
- egyszülős családban él 16 %,
- új párkapcsolatban, élettársi közösségben él 12 %.

Családok további jellemzői:

- A munkanélküli szülők aránya 11 %.
- A családon belüli agresszió, alkoholizálás a családok mintegy 3 %-át érinti. (Egy fő is sok!)
- Nem megfelelő, nyomasztó problémákkal küzdő családi légkörben a tanulók megközelítően 12 %-a nevelkedik.
- Nem megfelelő nevelés következményeként túlzott elkényeztetés kb. 16 %, túlzott elhanyagolás kb. 0,6 %.
- A szegénységben élők aránya 11 %.
- Kiemelkedő anyagi háttérrel rendelkezik a családok 0,9 %-a.
- Átlagos anyagi körülmények között élők aránya 80 %.
- A szülők végzettségét tekintve valószínűsíthetően 59 % a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya, a szülők 27 %-a felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A családokat érintő társadalmi folyamatok mentálisan terhelik a családtagokat. A gyermekek magukra maradása, a családi nevelés hiányosságai nehezítik az intézményi nevelést. Növekszik a nehezen nevelhető, magatartási problémákkal küldő gyerekek aránya. A gyermekeink egy része nem megfelelő szociokulturális háttérrel rendelkezik. A széthulló, elhanyagoló, túlterhelt családokban beszűkülhetnek a szociális kapcsolatok, sérül a mintaadó szerep. A szülők sok esetben nem képesek megoldani konfliktust. A család nagysága, összetétele, nagyban hozzájárulnak a felnövő gyermekek személyiségének alakulásához.

Feladatunk segíteni minden szociális hátrányban lévő tanulót képességeinek kibontakoztatásában.

- a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:
 - a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
 - családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
 - a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
 - segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
 - a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
 - tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.
- c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenység három fő feladata: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok **megelőzése, feltárása, megszüntetése**.
A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni,

megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
 - meg kell keresni a problémák okait,
 - segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
 - jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek
- d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:
- nevelési tanácsadóval,
 - gyermekjóléti szolgálattal,
 - családsegítő szolgálattal,
 - polgármesteri hivatallal,
 - gyermekorvossal,
 - továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.
- e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:
- a felzárkóztató foglalkozások,
 - a tehetséggondozó foglalkozások,
 - az indulási hátrányok csökkentése,
 - a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
 - a pályaválasztás segítése,
 - a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
 - egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
 - a családi életre történő nevelés,
 - a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
 - az iskolai étkezési lehetőségek,
 - az egészségügyi szűrővizsgálatok,
 - a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
 - a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
 - a szülőkkel való együttműködés,
 - tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

2.6 A szülő, tanuló és pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A nevelés tulajdonképpen nem más, mint a személyiségformálás folyamata. Célunk a tanuló személyiségének harmonikus fejlesztése, amely a nevelés két alapvető közösségének – a család, szülők és az iskola, pedagógusok – **koordinált, aktív együttműködését** feltételezi. A tanuló nevelését a szülők kezdik meg, segítik a gyermeket az első közösségi beilleszkedésben. A szülők nevelési tevékenységét folytatják, illetve egészítik ki a pedagógusok. Ezen

összehangolt együttműködés alapja a **gyermekekért érzett közös nevelési felelősség. Feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség.**

Ennek érdekében:

- informálni kell a szülőket az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről,
- ugyanakkor az iskolának mindezekről ismernie kell a szülők véleményét,
- alkalmat kell biztosítani a szülőknek, hogy az iskolai közélet tevékeny résztvevői, közreműködői és segítői lehessenek.

Az együttműködés lehetőségei:

A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken,
- őszinte véleménynyilvánítást, együttműködő magatartást,
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását, a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését.

Iskolánk a gyermek helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- nyílt napok szervezése,
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról,
- változatos témájú szakkörök indítása,
- előre eltervezett szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- előadások szervezése (pl. drog-prevenció)
- közös kirándulások.

Hogyan segítünk a szülőknek az iskolaválasztásban?

- Az iskola vonzáskörzetében működő óvodákba eljuttatjuk az iskolánkat bemutató kiadványunkat.
- Az 1. osztályt tanító kollégák óvodai szülői értekezleteken oktató-nevelő munkánk sokszínűségéről tájékoztatják a szülőket.
- Nyílt tanítási napra invitálják az érdeklődőket. A nyílt tanítási napon a szülők személyesen megismerhetik azt a pedagógust, akire gyermeküket bízják, egyben részt vehetnek az iskolát bemutató egyéb programokon (pl. „Károly Róbert Csoda Vár – itt a gyerekekre csoda vár”). Az ezt követő szülői értekezleten részletes ismertetést kaphatnak az intézményben folyó munkáról, és kérdéseket tehetnek fel azzal kapcsolatban.

A szülői ház és az iskola együttműködésének továbbfejlesztésének lehetőségeit biztosíthatják:

- a közös rendezvények, amelyeken szülők és pedagógusok egyaránt részt vesznek.

2.6.1 Szülői képviselői fórumok iskolánkban

A Köznevelési törvény 73. § rendelkezik a szülők közösségéről, valamint az iskolaszékről. Iskolánkban a szülők érdekeinek képviselőjét az **Iskolai Szülői Szervezet (ISZSZ)** látja el.

Szülői értekezletek

Célja: - a közös feladatok, célok megtervezése,
- problémák megoldása,

- kapcsolatteremtés iskola-szülő, szülő-szülő között.

Ideje: tanévenként 3 alkalommal, a szülők munkaidejéhez igazodva, az esti órákban.

Fogadóórák

Célja: a szaktanárokkal való egyéni találkozásokon véleményezze a gyermek tanulmányi munkáját, iskolai viselkedését

Ideje: a szülői értekezletek közötti hónapokban, tárgyhó első szerdáján.

Nyílt nap - leendő első osztályosok szüleinek, szaktárgyi bemutató órákon való részvétel megszervezése.

Célja: megismertetni a szülőkkel az intézményben folyó speciális nyelvi képzés folyamatát, eredményességét.

Hogyan kapcsolódhat be a szülő az iskola közéletébe? - Az iskola működésében a következő szülői szerepek jelennek meg:

- a szülő, mint a szolgáltatás megrendelője,
- a szülő, mint a tanulói-nevelési folyamat segítője,
- a szülő, mint az iskolai közélet szereplője.
- *A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője, kérheti:*
 - a speciális képzési programban való részvétel lehetőségét,
 - az idegen nyelv megválasztását,
 - az ifjúságvédelem segítségét,
 - a logopédus segítségét,
 - iskolaotthonos ellátást,
 - a tanulószobai ellátást,
 - az étkezési hozzájárulás csökkentését,
 - a nem kötelező, tanórán kívüli foglalkozások szervezését.
- *A szülő, mint a tanulói nevelési folyamat segítője az alábbi területeken tevékenykedhet:*
 - Bogáncs Utcai Iskolásokat Segítő Alapítvány támogatásában,
 - az iskola eszközparkjának gazdagításában,
 - az iskola esztétikai arculatának alakításában.
- *A szülő, mint az iskolai közélet szereplője:*

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, mely az intézményünkben folyó oktatási-nevelési feladatainknak sikerességét támogatja, erősíti, színesíti. Színtere lehet:

 - az osztályfőnöki óra
 - a szülői értekezlet,
 - a szabadidő tevékenység,
 - kulturális területek.

Kezdeményezője:

 - a szülői szervezet,
 - az osztályfőnök,
 - az iskola vezetése.

A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

2.6.2 Tanulói részvétel az iskolai szervezetben

Iskolai Diákönkormányzat

A tanulók, a tanulóközösségek érdekeik képviselőiként diákönkormányzatot hoznak létre. Az osztályközösségek a tanév első napjaiban választják meg az osztálytitkárt, akit delegálnak a diákönkormányzat vezetőségébe.

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

A nevelőtestületi értekezleten és az iskolavezetés értekezletein a diákönkormányzatot segítő tanár képviseli a diákok érdekeit.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a *diákközgyűlésen*, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulók és az iskola együttműködésének továbbfejlesztésének lehetőségeit biztosíthatják:

- Részvétel a tanítás nélküli munkanap programjának szervezésében;
- „DÖK”- nap szervezése (pl. környezetvédelemi nap),
- Házirend Bizottság létrehozása (az iskolai Házirend felülvizsgálatára),
- DÖK elnök részvétele a nevelőtestületi értekezleten, amikor a diákokat érintő kérdéseket tárgyalják.

2.7 Környezeti nevelési program

„Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre. Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő ill. élettelen környezettel;
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére;
- felkelti az igényt, képessé tesz: a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására, összefüggő rendszerben történő értelmezésére; a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére; a problémák megkeresésére, okainak megértésére; kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ez által a lehetséges megoldások megkeresésére; az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben; a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.” (KöNKomp, 2004)

2.7.1 Az alapelveket szabályozó jogi háttér

„A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”
(NAT)

A közoktatási stratégiai célok figyelembevétele:

Az iskolai környezeti nevelési program akkor szolgálja igazán a diákok érdekeit, ha megvalósulásuk hozzájárul a közoktatás-fejlesztés stratégiai céljainak eléréséhez.

A közoktatási stratégiai célok:

- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén
- Az oktatási esélyegyenlőtlenségek mérséklése
- Az oktatás minőségének fejlesztése
- A pedagógus szakma fejlődésének támogatása
- Az IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) alkalmazásának fejlesztése
- Az oktatás tárgyi feltételei javítása

Szükségesnek tartjuk a környezeti nevelési programok két-háromévente történő felülvizsgálatát.

Iskolánk csak akkor tud megfelelni a rohamosan változó társadalmi igényeknek, ha maga is változik, s terveinket – köztük a környezeti nevelési programot – is módosítjuk a változásoknak megfelelően.

2.7.2 Helyzetelemzés, helyzetkép

Az iskola rövid története

A jogelőd közoktatási intézmény, a Károly Róbert Kereskedelmi Szakközépiskola, Szakiskola, Általános Iskola és Óvoda három intézményegységben vállalta a 3-6 éves óvodás gyermekek, valamint 14 évfolyamon 6-20 éves tanköteles és továbbtanuló serdülők intézményes nevelését – oktatását. A Bp. Főváros XV. ker. Önkormányzat képviselőtestületének döntése (1999) három közoktatási intézményt: óvodát, általános iskolát és szakközépiskolát vont össze egy közoktatási intézménnyé. A több mint egy évtizedes működés lezárásaként az önkormányzat képviselő-testülete 2011. július 31-ével megszüntette a közös igazgatású, többcélú intézményt, s jogutódként hozta létre a Károly Róbert Általános Iskolát.

Az iskola helye és épülete

Az iskola épülete a kerület Rákospalotai részén található, a Bogáncs utca 51-53. sz. alatt. Az épület 1984-ben lett átadva és az akkori demográfiai csúcsot levezető könnyű szerkezetes (nem évtizedekre tervezett) technológiával készült. Mára az épület állaga – a folyamatos karbantartás és részleges felújítások ellenére sem – éri el a közepes szintet. A problémák sokaságából a leginkább megoldásra várók:

- A lapos tető több helyen beázik, amit a felügyeleti szerv felé folyamatosan jelentünk. A beázások során az épület állaga rohamosan romlik. Miután a lapos tető szigetelése Magyarországon nem megoldott, nyereg- vagy sátoztető lenne a tökéletes megoldás.
- A főzőkonyha, tálalókonyha **teljes felújításra szorul**. Ennek során az ajtók, csövek, stb., mázolása halaszthatatlan, mert pereg a festés, ami egy konyhán nem megengedhető.
- Világítás korszerűsítése (tantermek, konyha, folyosó, stb). A konyhára vonatkozóan több jegyzőkönyvben is leírta az ÁNTSZ, illetve a Fővárosi és Pest megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal.
- Félünk, hogy az álmennyezet – több kilós gipsz elemek - az épület több helyén nem biztonságos, kérjük felülvizsgálatát, javítását, pótlását.
- Nyílászárók javítása, cseréje halaszthatatlan. Balesetveszélyes, valamint állapotuk miatt magasabb a fűtési költségünk.
- A tornacsarnok öltözői, mellékhelyiségei, folyosója a fokozott igénybevétel következményeként – kosárlabda egyesület edzései, mérkőzései a hét minden napján - rendkívül „lepusztultak”.
- Szagelszívó felszerelése és beüzemeltetése indokolt, mivel a főzőkonyhából eredő szagok, illatok az egész épületet átjárják.
- Az udvaron már nincs kerti játék, pedig fontos lenne a tanulóink részére. Balesetveszély, illetve balesetveszélyes minősítésük miatt bontottuk le, újat nem állt módunkban építtetnünk. Legalább az udvari ülőkéket fel kellene újítani.
- A csőrendszerünk lepusztult, nagyon sok helyen korrodálódott. Sok a dugulás, a csőtörés. A csőtörések miatt magasabb a vízfogyasztásunk.
- Mellékhelyiségek felújításának folytatása szükséges.
- Az épületben a PVC burkolat elhasználódott, kopott, balesetveszélyes.
- Lépcsőkön a csúszásgátló balesetveszélyes.

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül egyharmada foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre. A további munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollegák együttműködésére.

Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

- Nem anyagi erőforrások

Tanárok

Az iskola minden tanárának feladata, hogy **környezettudatos magatartásával**, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés, ill. oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. *Azoknak a kollégáknak, akik most kívánnak bekapcsolódni az iskolai környezeti nevelési munkába, a tapasztaltabb kollégák tanácsokat, javaslatokat adhatnak.*

Diákok

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezete tisztaságára, épségére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett diákoknak.

Tanárok és diákok

A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában az erdei iskoláknak, a témanapoknak, a hulladékgyűjtési és iskolatakarítási akcióknak, valamint a nyári táboroknak, melyek önköltségesek. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is. A tanórák környezeti tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli környezeti nevelési tevékenységek áttekintése a nevelési igazgatóhelyettes feladata.

Iskolapszichológus

Az iskolapszichológus felméréseivel, és azok elemzésével segíti környezeti nevelési munkánkat. A továbbiakban rendszeressé kívánjuk tenni ezeket a vizsgálatokat, hogy munkánk hatékonyságáról is tájékoztatást kapjunk.

Tanárok és szülők

Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes környezeti nevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk is biztosítják.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak

Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást (pl.: féloldalas papírlapok használata, kicsinyített és kétoldalas fénymásolás, digitális információáramlás), folyamatosan gyűjtsük a hulladékpapírt és a kifogyott nyomtatópatront. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk. Ezek felkutatása és beszerzése az iskolai gondnok feladata. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó

Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés – az iskola egész életén belül – a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, az állatkertek és a nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő, a felmerülő költségekről a szülőkkel egyeztetünk. Iskolai tanulmányai során, minden tanulónak lehetőség szerint legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell vennie. Az adott intézménnyel a kapcsolatot a munkaközösségek egy megbízott tanára tartja.

Hivatalos szervek

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javasataikra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

Diákjaink délelőtti étkezésének egyik meghatározó tényezője az iskolai büfé kínálata. Fontos, hogy továbbra is megőrizzük ezt a helyzetet, hogy a büfé nem egy nagyvállalat része, hanem egy, az iskolákra szabottan működő önálló egység. Kíváncsok, hogy bővüljön az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék- és gyümölcskínálat.

▪ Anyagi erőforrások

Saját erőforrások:

- Alapítvány

Az iskolai alapítvány – a rászorultság alapján – támogatja a tanulók erdei iskolákban és a nyári táborokban való részvételét. Minden diáknak szülői írásos kérvényt kell beadnia a támogatás kérésére.

Külső erőforrások

- Pályázat

A pályázat-megjelenések figyelése a pedagógiai asszisztens feladata, aki tájékoztatja a kollegákat a pályázati lehetőségekről. Az elnyert összeget teljes egészében arra a területre kell fordítani, amire a kiírás szól.

2.7.3 Alapelvek, jövőkép, célok

Az iskola hitvallása

A környezet-és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyezések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Alapelvek

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelniük. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell vizsgálnunk:

- a fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;
- az ökológiai lábnyom.

Tartsuk szem előtt, hogy egy gyereket képezünk minden órán és foglalkozáson, vagyis fontos, hogy a diák fejében egységes rendszer alakuljon ki!

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

Természettudományos kompetencia fejlesztése:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt;
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt;
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát;
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését;
- a rendszerszemléletet;
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését;
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. Ilyenek például:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód, **fenntartható fejlődés**;
- szintetizálás és analízis;
- problémaérzékenység, integrált megközelítés;
- kreativitás;
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;
- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- kommunikáció, média használat;
- konfliktuskezelés és megoldás;
- állampolgári részvétel és cselekvés;
- értékelés és mérlegelés készsége.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást kell az iskolánknak biztosítania, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével **kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk.** Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását. A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha **hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.**

Külvárosi iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör. Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is. Tanórán, előadókban, külső helyszíneken (pl. Állatkert) és az erdei iskolákban megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, **komplex természetvizsgálatokat.** Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Konkrét célok

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

Új tervek:

- az egészségnevelési- és egészségfejlesztési program felülvizsgálata, időszakonkénti aktualizálása;
- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához;
- tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása;
- új környezeti nevelési irodalmak feldolgozásán alapuló foglalkozások szervezése: témanap;
- iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára;
- a nomád tábor megszervezése és lebonyolítása – szülői egyeztetést követően;

Hagyományok ápolása:

- a kerület nevezetességeinek feltérképezése;
- évfolyamonként erdei iskolai programok szervezése (önköltséges), megvalósítása;
- drog-prevenációs program folytatása;
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.

Szaktárgyi célok:

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei);
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti-, és az épített környezetre, az emberre);
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet),
- problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok;
- tanórán kívüli szakórák szervezése;
- természetvédelmi versenyekre felkészítés;
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon;
- a számítógép felhasználása a tanórákon.

2.7.4 A környezeti nevelés színterei

- Hagyományos tanórai foglalkozások

*Testnevelés**A tanulók*

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket;
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek;
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat (pl. méta, karikahajtás, gólyalábazás, zsákban futás);
- tudatosítsák általa az egészség és a környezet komplexitását.

*Magyar nyelv és irodalom*Általános iskola- alsó tagozat (6-10 év)*A tanulók:*

- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges ember alkotta környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat (meséket, mondákat, népdalokat és verseket);
- egy táj megismerésekor képesek kifejezni érzelmeiket, alkalmazva érzékeljék az anyanyelv gazdagságát, szépségét a szóbeli és írásbeli kommunikáció során.

Általános iskola – felső tagozat.*A tanulók:*

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását és mindezt tudják alkalmazni a természeti és ember alkotta környezettel való kapcsolatteremtésben;
- törekedjenek az anyanyelv védelmére;
- sajátítsák el a média elemzésének technikáit;

- tudjanak disputát folytatni.
- A tanulóknál:
 - alakuljon igénnyé a **hatékony kommunikációra való törekvés**;
 - növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával;
 - fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével.

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg az egész világot érintő **globális problémákat**, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyebbek a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- ismerjék meg más népek ilyen irányú tevékenységeit, valamint az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit;
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projektmunkában választ keresni;
- **állampolgári felelősségtudata** fejlődjön.
- A tanulóknál
 - o alakuljon ki és fejlődjön a **nemzetközi felelősség** a környezettel szemben;
 - o fejlődjön az **idegen nyelvi kommunikáció**képessége és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják;
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával;
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;

- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni.

A tanulóknak

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás;
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára;
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra;
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni;
- ismereteik birtokában, tetteik következményeit látó, távlatokban gondolkodó állampolgárrá váljanak.

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- ismerjék meg a világ globális problémáit;
- ismerjék meg és őrizzék a természeti és az ember alkotta táj szépségeit.

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat.

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód.

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel;
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti, ill. művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait;
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban;
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;
- tudják, hogy az élő, ill. élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek;
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék fel a természeti, ill. művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit;
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére; tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira;
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát;
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően;
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését;
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre;
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

Dráma és tánc

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel;
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz stb.);
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket.

2.7.5 A tantárgyak lehetőségeinek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel

A fiatalok osztályközösségi létének keretét általában az *osztályfőnök* teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok bővülnek, e tennivalók körül is egyre több a bizonytalanság. Az osztályfőnök személyisége, és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. A környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása. Az általános tájékozottsága, problémafelismerő- és feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja. A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Az osztályfőnök összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti az iskolában. Ilyenek a táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túlcsomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciókban való közös részvétel is kiegészítheti és összefűzheti az egyes szaktárgyakat.

2.7.6. Nem hagyományos tanórai és tanórán kívüli komplex foglalkozások

A komplexitás jellemzői:

- tantárgyakon átívelő;
- sokoldalú megközelítése egy adott tartalomnak;
- a természet és társadalom kapcsolatrendszerének holisztikus megközelítése;
- „egymásra hajtogatott”;
- kölcsönös kapcsolat;
- sokféleség összekapcsolódása;
- különféle tevékenységek;
- kapcsolatközpontú;
- rendszerező;
- projekt;
- értelem és érzelem;
- változás;
- ismeretek összekapcsolása;
- módszerek sokfélesége;
- „egység”;
- gondolkodásmód;
- integrált;
- globális;
- komplementáris.

Célkitűzések

A választott programok és az alkalmazott módszerek:

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés)
- rendszerezze, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás)
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat
- neveljenek a hagyományok tiszteletére
- mutassanak követendő mintákat
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében);
- tárják fel a tanulók számára a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része, és csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette.

Általános iskolai lehetőségek:

a) terepi:

- erdei iskola; - terepgyakorlat; - tábor;
- tanulmányi kirándulás; - akadályverseny;
- városismereti játék; - tanösvény; - iskolakert gondozása.

Szorgalmazzuk, hogy a tanév során az alsós osztályok (önköltséges) erdei iskolában töltsenek egy hetet, az itt folyó munka a tanév szerves része. Az erdei iskolában a munka meghatározott, speciális órarend szerint folyik. Az osztályok rendszeresen látogatnak múzeumokba is.

b) játékok:

- érzékelést fejlesztő; - szituációs;
- stimulációs; - drámajáték.

c) kézműves foglalkozások:

Főként természetes anyagokkal, építve a népi mesterségek hagyományaira. A természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak.) illetve az újrahasznosítható hulladék-anyagok felfelhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető (pl.: Luca napi vásár)

d) „akciók”:

- vetélkedők; - pályázatok;
- újságkészítés; - kiállítás rendezése;
- filmkészítés; - interjú;
- kérdőív; - iskolarádió működtetése;
- faültetés; - kutatómunka; - „nemzetközi akciók”.

e) „látogatás” (szülőkkel történő egyeztetést követően)

- múzeum; - állatkert;
- botanikus kert; - szeméttelép;
- szennyvíztisztító; - nemzeti park;
- tanya; - papírgyár. - hulladékégető

f) versenyek:

A tanulók olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat. Az iskolában rendszeresen különböző gyűjtési akciókat (elem-, telefonkönyv-gyűjtés) szervezünk. Kiállításokat rendezünk jeles alkalmakra: a Föld Napján rajz kiállítást, nyári táborokról illetve az iskolai poszterekből összeállított kiállítást.

5–6. évfolyam	Kaán Károly Természet és Környezetismereti Országos Verseny
7–8. évfolyam	Herman Ottó Országos Biológia Verseny
5–8. évfolyam	Balogh János Országos Környezet –Egészségvédelmi Csapatverseny
7–8. évfolyam	Hevesy György Országos Kémia Verseny
7–8. évfolyam	Teleki Pál Földtan Verseny
7–8. évfolyam	Bod Péter Könyvtárhasználati Verseny

g) szakkör:

- *Környezetvédelmi:* A szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere. A környezetvédelmi szakkörökön belül lehetnek tematikus szakkörök is (pl.: biokertész, gyógynövény, természetkutató stb.), de a tantárgyakkal megegyező szakkörök (kémia, biológia) munkájába is be lehet építeni a környezeti nevelést.
- *Elsősegélynyújtó, polgárvédelmi:* orvostanhallgató illetve polgárvédelmi szakember segítségével.

h) iskolazöldítés /udvaron, kertben, épületen belül/:

Megszervezhetjük annak kiderítését, hogy mennyire „zöld” az iskolánk. Ennek keretein belül a tanulók felmérést végezhetnek az iskolai víz-, fűtés-, világításrendszerről, az ezzel kapcsolatos költségekről, elkészíthetik a csepegő csapok térképét, kutathatják a hulladék kezelési módjait, az irodaszerek beszerzési módját és egészségkárosító hatásait, felhasznált mennyiségét, a büfé és a menza zöldítési tervét. Az effajta program nagyon hatékony lehet, hiszen egyszerre mozgósít tanárt, diákot, technikai dolgozót és vezetőséget egyaránt.

i) témanap, témahét (virág, ritmus, szívárvány, víz, kő stb.):

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai. A természet-környezetvédelem és az egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk, illetve pályázatot írhatunk ki.

Február 2.	Vizes Élőhelyek
Március 6.	Nemzetközi Energiahatékonyság Nap
Március 22.	Víz Világnapja
Március 23.	Meteorológiai Világnap
Április 3.	Csillagászati Világnap
Április 4.	Laboratóriumi Állatok Napja
Április 7.	Egészségügyi Világnap
Április 22.	Föld Napja
Április 24.	Kísérleti Állatok Védelmének Napja
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt Napja
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 15.	Állat- és növény szeretet napja (Magyarországon)
Május 15.	Nemzetközi Klímaváltozási Akciónap
Május 18.	Múzeumi Világnap
Május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Június 8.	Óceánok Világnapja
Június 17.	Világnap az Elsivatagosodás Ellen
Június 21.	A Nap Napja
Június 25.	Barlangok Világnapja
Július 11.	Népesedési Világnap
Augusztus 9.	Állatkertek Napja
Szeptember 16.	Ózon Világnapja
Szeptember 22.	Autómentes Nap
Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Október 1.	Habitat Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 8.	Madárfigyelő Világnap
Október 8.	Természeti Katasztrófák Elleni Védekezés Világnapja
Október 10.	Lelki Egészség Napja
Október 15.	Nemzeti Gyaloglónap
Október 16.	Élelmezési Világnap
Október 21.	Földünkért Világnap
Október 31.	Takarékossági Világnap
November 17.	Füstmentes Nap
November 27.	Fogyasztásszüneteltetési Nap
December 1.	AIDS elleni világnap
December 29.	Biodiverzitás Védelmének Napja

j) „DÖK-nap”:

Akciók – Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon szervezzünk olyan akciókat, amelyek felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulást szervezhetjük magunk is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz (pl.: Takarítási világnap, Autómentes nap).

k) *projektek (pl. savas eső):*

Adjunk ki egy-egy környezetvédelmi problémát, témakört önálló kutatásra, feldolgozásra. A tanulók motiválása történhet kiírásával, a legjobb munkák díjazásával. A születendő munka formája sokféle lehet: szakmai dolgozat, rajz, fotó, film, interjú, irodalmi alkotás.

A városi környezeti nevelés komplex gondolata

a/ A *természeti* környezet vizsgálata a városi környezet zöldterületeinek megismerését jelenti, amely szükséges voltával tanít ezek megbecsülésére.

b/ Az *épített* környezet tanulmányozása a hangsúlyt arra helyezi, hogyan hat az ember a környezetre, beleértve a város építészetét, tervezését és infrastruktúráját.

2.7.7 Módszerek

Játékok

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Drámapedagógia

Modellezés

- Hatásvizsgálatok
- Rendszermodellezés
- Előrejelző
- Működő modellek készítése, elemzése

Riport módszer

- Kérdőíves felmérés
- Direkt riportok
- Fotóriport

Projekt módszer

- Analízis – akció projektek

Terepgyakorlati módszerek

- Terepgyakorlatok
- Táborok
- Térképkészítés
- Egyszerű megfigyelések
- Célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Rekonstrukciós munkák
- Madárvédelmi feladatok
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Rend- és tisztasági verseny

Közösségépítés

- Csoportszervezés a környezet-egészségügyi nevelés érdekében

Művészi kifejezés

- Vizuális művészet a környezeti nevelésben
- Irodalmi alkotások
- Zeneművészet
- Fotóművészet
- Táncművészet
- Népművészet
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

2.7.8 Taneszközök

Az iskola részben rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket, szakkönyveket kell beszerezni. Az erdei iskolai programok és a nyári táborok számára biztosítani kell a biológiai és kémia vízvizsgálatokhoz, illetve a levegő- és talajvizsgálatokhoz szükséges eszközöket, vegyszereket. Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális, ill. multimédiás eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is. A fent említett feltételek kialakítására az anyagi fedezetet az „Anyagi erőforrások” című alfejezet tartalmazza.

Környezetvédelmi vizsgálódásokhoz:

Víz-és talajvizsgáló készlet, savas eső felfogó tartály, mérőhenger, Petri-csészék, kémcsövek, szűrők, határozók, mikroszkópok, tárgylemezek, fedőlemezek, indikátorok (alumínium, ammónia, kémhatás, nitrát, olaj, ólom, vízkeménység), glicerin, cellux.

Elsősegélykészlet alapvető anyag:

10 öntapadó sebtapasz, 3 közepes méretű steril kötszer, 1 nagyméretű steril kötszer, 1 extra-nagy steril kötszer, 1 steril szempárna, 2 háromszögletű kötöző-kendő, 2 krepp kötöző tekercs, 6 biztosítótű, eldobható műanyag kesztyű, olló, csipesz.

Applikációs képek:

Veszélyes, mérgező, gyúlékony anyagok, radioaktív anyagok, oxidálószer.

2.7.9 Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat meg tudják az értéktelentől különböztetni. Tanulóinkat meg kell tanítani a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról számot kell adniuk írásban és szóban egyaránt – e képesség napjainkban nélkülözhetetlen.

Iskolán belüli kommunikáció formái

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel;
- házi dolgozat készítése;
- poszterek készítése és bemutatása;
- iskolarádió felhasználása híradásra;
- faliújságon közölt információk készítése;
- szórólapok készítése.

Iskolán kívüli kommunikáció formái

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból;
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása;
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése;
- a környezet állapotfelmérésének értékelése, kapcsolatfelvétel az illetékesekkel;
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése, együttműködés az illetékes önkormányzattal.

*2.7.10 Iskolai környezet (Lásd a helyzetelemzésnél)**A példamutató iskolai környezet tényezői*

- termék, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása

- növények, élősarok
- anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés
- egészséges élelmiszereket árusító iskolai büfé
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése
- szelektív hulladékgyűjtés
- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása

2.7.11 Minőségfejlesztés

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyedurialma, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

Elvárások

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével.

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható, és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön, és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezet-egészségvédelmi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk

egyes tanulók esetében:

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

osztályközösségek esetében:

- a csoportviszonyok alakulásának
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszernek
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

A nevelői követelmények teljesítéséről az intézmény belső ellenőrzési szabályzata részletes előírásokat tartalmaz. Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése
- spontán és irányított személyes beszélgetések
- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata

2.7.12 Továbbképzés

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és a módszertani ismeretekben való fejlődést.

Belső: nevelési értekezletek, tanfolyamok

Külső: kerületi, fővárosi, országos konferenciákon (TKTE, KOKOSZ, MKE, MBT) rendezvényeken való részvétel. Akkreditált továbbképzéseken való részvétel.

Hasznos honlapok

Hálózatok

Magyarországi Ökoiskola Hálózat www.okoiskola.hu

OM/Sulinet www.irisz.sulinet.hu

Környezetvédelmi Újságírók Társasága www.greenfo.hu

Környezetvédelmi Tanácsadó Irodák www.konkomp.hu/koti.hu

Nemzeti Parkok

Aggteleki Nemzeti Park www.anp.hu

Balaton-felvidéki Nemzeti Park www.ktm.hu/term/index/index.htm

Bükki Nemzeti Park www.ktm.hu/term/index/index.htm

Duna-Dráva Nemzeti Park www.ddnp.hu/dravtam.htm

Duna-Ipoly Nemzeti Park www.ktm.hu/term/index/index.htm

Fertő-Hanság Nemzeti Park www.ktm.hu/term/index/index.htm

Hortobágyi Nemzeti Park www.hnp.hu

Kiskunsági Nemzeti Park www.knp.hu

Körös-Maros Nemzeti Park www.ktm.hu/term/index/index.htm

Órségi Nemzeti Park www.orseginpi.hu/nemzeti_park.htm

Állatkertek

Budapesti Állat- és Növénykert www.zoobudapest.com

Debreceni Állat- és Növénykert www.zoo.hu/debrecen

Győri Xantus János Állatkert web.axelero.hu/zoogyor/index/index.html

Jászberényi Állat- és Növénykert www.zoo.hu/jaszbereny

Nyíregyházi Állatpark www.sostozoo.hu

Pécsi Állat- és Akvárium - Terrárium www.zoo.hu/pecs

Szegedi Vadaspark www.zoo.hu/szeged

Veszprémi Állatkert www.zoo.hu/veszprem

2.8 Egészségnevelési és egészségfejlesztési program

„Olyan embereket kell az iskolának kibocsátania, akik megtalálják helyüket az életben és szemüket a táguló horizontra függesztve szilárdan megállnak lábukon. Ez feladat az iskolát minden szinten a legfontosabb közintézménnyé, És minden tanárt a legfontosabb közéleti alakká teszi. Ahogyan ma tanítunk, olyan lesz a holnap.”

(Szent-Györgyi Albert)

Jogszabályi háttér

A Nemzeti Alaptörvény egészségvédelemmel kapcsolatos paragrafusai

Egészségügyi jogszabályok:

- Nemzeti-egészségügyi Akcióprogram /1996/ 9. 5 pontja
- Európai Egészség 21. Nyilatkozat – 1998. Koppenhága WHO regionális Bizottság

2.8.1 Helyzetelemzés

Tárgyi feltételek az egészségnevelés szempontjából

Iskolánk épületének átadása 1984-ben történt, az építészeti szabványoknak, így az egészségügyi követelményeknek is többé-kevésbé megfelelő.

- Az osztálytermek viszonylag tágasak, nagy ablakfelületek gondoskodnak a természetes világításról.
- Mindkét szinten kialakítottunk kulturált lány és fiú toaletthelyiséget, illetve az ebédlőben étkezés előtti tisztálkodási lehetőséget. Amennyiben iskolánk anyagi helyzete lehetővé teszi, a mosdókat kézszáritókkal és toalettpapír-tartókkal kívánjuk felszerelni.
- Az óráközi szünetek 10, 20, 15 percesek, melyek lehetőséget adnak a tanulóknak a kényelmes teremváltásra, tízórai és uzsonna kulturált elfogyasztására.
- Az iskola jól felszerelt főző konyhával és tágas, kulturáltan berendezett ebédlővel rendelkezik.
- Az iskolai büfé színvonalas környezetben nyújt lehetőséget a vásárolt árucikkek elfogyasztására.
Törekednünk kell arra, hogy a büfében kapható áruk minősége jobban megfeleljen az egészséges táplálkozás követelményeinek.
- Önálló helyiségeket alakítottunk ki a logopédiai foglalkozások és az iskolai pszichológus számára.
- Az iskolaorvos és a védőnő a kialakított orvosi rendelőben, fogadja a diákokat.
- Az iskola udvara, kertje lehetőséget nyújt a kulturált levegőzési forma megteremtésére, jó idő esetén pedig kiváló sportolási, mozgási környezet.

2.8.2 Megvalósult egészségnevelési tevékenységek

Iskolánk személyi és tárgyi környezetével folyamatosan törekszik arra, hogy a nálunk felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelésében sikereket érjen el. Egészséges életmódra nevelést folytattunk az egészségnevelés-tartalmú tanórákon / biológia,

testnevelés, osztályfőnöki, életvitel, egészségtan modul, stb. / és beépítettük lehetőség szerint a többi tantárgy anyagába is. Iskolaotthonos és tanulószobai foglalkozásainkon törekedtünk arra, hogy diákjaink a délutánjaikat egészséges környezetben és egészséges körülmények között töltsék el. Biztosítottuk tanulóink számára a délutánokra szervezett sportkörökön az egészségfejlesztő testmozgást. A szülők támogatásával a tanév folyamán szervezünk hétvégi túrákat, sí tábor, illetve „Erdei iskolában” veszünk részt, melyek önköltséges programok. Bekapcsolódunk országos és fővárosi egészségvédő, egészségmegőrző mentálhigiénés programokba és iskolai szinten is több hasonló jellegű programot rendezünk:

- „Hagyd abba és nyersz”, „Ciki a cigi” – dohányzásról leszokást segítő programok
- AIDS megelőzési programok
- „Beszéljünk erről...” –szexuális ismeretterjesztő foglalkozás
- Elsősegélynyújtó foglalkozások
- HÁLÓ - Mozi - drog-prevenációs előadások
- Szívbarát program – 5. osztály számára
- Az iskolában prevenciók ifjúsági csoportot kívánunk működtetni
- Női higiéniai program
- Pályázatokon való részvétel
- Egészségnap, stb.

2.8.3 Erőforrások

Belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja az egészségfejlesztési és nevelési programot. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokon.	Hiteles személyiségek a diákok és a pedagógusok számára.
Tanárok	Kidolgozzák, és tantárgyakba beépítve tanítják az egyes egészségfejlesztéssel és neveléssel kapcsolatos tartalmakat.	Valamennyi szakos kolléga felvállalja a témával kapcsolatos feladatokat. Személyes példamutatás az egészséges életmód területén.
Egészségnevelési munkacsoport	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az éves egészségnevelési tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatot tart a külső erőforrásokkal.	Összehangolja a munkát: témahét, versenyek, akciók, tréningek, egészségnap, stb.

Osztályfőnöki munkaközösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez és a fejlesztéshez kötődő nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van osztályközösségi szinten az aktuális témák azonnali megbeszélésére (életmód, egészséges táplálkozás, káros szenvedélyek, stb.).
Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős	Az egészségnevelési munkacsoport egyik vezetője. Segíti a tervező és szervezőmunkát.	Napi kapcsolata van a diákokkal, az egyedi problémákat azonnal kezeli.
Iskolaorvos, háziorvos, védőnő	Tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, szűrővizsgálatok, tanulási elsősegély. Ismereteket nyújt az életmód és a betegségek összefüggéseiről, „iskolai diagnózist” készít. Felvilágosító előadást tart a serdülőkori változások problémáiról, a szenvedélybetegségekről. Prevenációs tevékenységet folytat.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás
Iskolapszichológus	A lelki eredetű problémák feldolgozásában segít. Osztályfőnöki órák tartása.	Speciális szakmai felkészültség
Szabadidő szervező	Tervezi és szervezi a diákok szabadidős foglalkozásait az egészséges életmód jegyében.	Napi kapcsolat a diákokkal, tanárokkal
Technikai dolgozók	Támogatják a tanári munkát, segítik az egészséges környezet megteremtését, biztosítják az egészséges táplálkozást, és annak körülményeit.	Tisztaság, barátságos, kulturált környezet
Diákok (1 – 8. évfolyam)	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt, mint hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kutatások, versenyek, stb.	Valamennyi diák érintett – közösségi erő. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. Szemléletformálás.

Külső erőforrások

Szülői szervezet	Programok segítése, támogatása, aktív részvétel. Közülük néhányan szakértelmükkel is segíthetik a programot.	Tevékeny részvétel, az ő szemléletük is formálódik
------------------	--	--

Polgármesteri Hivatal szakszolgálatai: Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő, stb.	Segítségadás konkrét államigazgatási ügyekben	Felmérések készítése, szakmai rendezvények szervezése
ÁNTSZ, Egészségügyi Szolgálat, Vöröskereszt	Segítségadás az iskolai egészségvédelmi és fejlesztési munkához	Egészségügyi programok szervezése és lebonyolítása
Rendvédelmi szervek	Bűnmegelőzési programok közös kimunkálása. Jogi gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti előadások tartása az iskolában	Programok szervezése, lebonyolítása.
Polgármesteri Hivatal alapítványai	Szervezéssel, pályázataikkal segítik az iskola munkáját, az egészségvédelmi program megvalósulását.	Pénzügyi támogatással segítik a táborok megvalósítását, a szabadidő egészséges eltöltését
Külföldi kapcsolat: Comenius programban való részvétel: „Fitten, egészségesen élni!”	Partneriskolákkal közös egészségfejlesztési program kidolgozása	Pénzügyi támogatás a programok megvalósításához. Közösségi érzés, partnerkapcsolat

Anyagi erőforrások

- iskolai tanulói keret
- pályázatok /önkormányzati, erdei iskolák, Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Comenius program, stb. /

2.8.4 Az iskola hitvallása

Olyan intézményben kívánunk tanítani és tanulni, ahol az iskola tárgyi környezete, az emberi kapcsolatok minősége egészségmegtartó és emberbarát. Törekszünk arra, hogy az iskolai egészségfejlesztés az iskolánk egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység legyen, irányuljon a pedagógusok és a tanulók egészségismeretének bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére. Az oktatói – nevelői tevékenységünk során törekszünk **a személyközpontú megközelítésre, így a tanulók egész, testi - lelki személyiségét kívánjuk fejleszteni.** Egészségnevelési programunk megvalósítása során hozzásegítjük a tanulóinkat, hogy olyan egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészséget sajátítsanak el, amelyek birtokában képessé válnak az egészségüket meghatározó tényezők felügyeletére, egészségük javítására. Az egészségvédelmi és egészségfejlesztő programunkat elválaszthatatlan egységben kezeljük a környezetnevelési programunkkal.

2.8.5 Alapelvek

Szervezésre vonatkoztatva:

- Közösségi alapú komplex egészségfejlesztő programok kidolgozása, a különböző akciók összehangolása

- Egészséges környezet, iskolai egészségnevelés és iskolai egészségügyi szolgáltatások biztosítása
- **Az egészséges étkezés, testedzés, a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása**
- Lelki egészségfejlesztő, tanácsadó programok, **prevenció** biztosítása
- **Testi-lelki egészség megőrzése**

Tartalomra vonatkoztatva

- A problémákat a környezet és egészség összefüggésében tárjuk fel.
- Környezet- és egészségnevelési programunk alapja a prevenció.

Módszerkiválasztás tekintetében

- **tevékenységközpontú** tapasztalatszerzés
- **közvetlen** tapasztalatszerzés
- **élményközpontú tapasztalatszerzés**
- a probléma megközelítése az egészséges környezetből induljon ki

Célmeghatározás

Hosszú távú pedagógiai célok:

- Holisztikus és **globális szemléletmód kialakítása**
- Az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- Az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- A családi életre nevelés fejlesztése
- Az **egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése**
- Az egészséges személyiségfejlődés elősegítése, az egészségfejlesztés szemléletének széleskörű elsajátíttatása
- A **problémamegoldó gondolkodás, döntőképesség fejlesztése**
- A helyzetfelismerés, az **ok-okozati összefüggések felismerési képességének kialakítása, fejlesztése**

Konkrét célok, feladatok:

- Helyi értékek és problémák feltérképezése.
- Helyi célok megfogalmazása.
- Segítjük a tanulókat önmaguk és egészségi állapotuk megismerésében.
- Felhívjuk figyelmüket a betegségek megelőzésének és az egészségüket veszélyeztető környezeti hatások kiküszöbölésének fontosságára.
- Törekszünk arra, hogy diákjaink elsajátítsák az egészséges életvitel /személyi higiéné, táplálkozás, mozgás/ tudni- és tennivalóit.
- A gyerekeket helyes testtartásra szoktatjuk, felhívjuk figyelmüket a **mindennapos testmozgás fontosságára**.
- Megismertetjük a tanulókat az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepével /iskolai étkezés, az iskolai büfé minőségének javítása/.
- Felhívjuk a diákok figyelmét a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepére az egészségmegőrzésben, feltárjuk a társas kapcsolatok egészség-etikai kérdéseit.

- Megismertetjük a diákokat a szenvedélybetegségek káros következményeivel, az egészségre káros szokások biológiai – élettani - pszichés összetevőivel /alkoholfogyasztás, dohányzás, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás, inaktív életmód/.
- Felkészítjük a diákokat a személyes krízishelyzetek felismerésére, a kezelési stratégiák ismeretére.
- Érzékennyé tesszük a tanulókat az egészséges környezet és test szépségére, jelentőségére.
- Egészséges életmódot szolgáló programokat szervezünk diákjaink számára: egészségnap, drogprevenciós előadások, sportkör, sportprogramok, sportversenyek – melyek a tanulók számára térítésmentesek; kirándulások, erdei iskola, vándortábor, melyek önköltségesek.
- Mindennapos testedzés biztosítása diákjaink számára:
 - Testnevelési órák: amennyiben az iskola személyi, tárgyi, anyagi feltételei lehetővé teszik a kerettantervben meghatározottakon kívül is beiktatunk testnevelés órát.
 - Iskolaotthon, szabadidő, óráközi szünetek, uszodai programok, korcsolyázás, DSK programok (szülőkkel egyeztetve).

2.8.6 Tanulásszervezési és tartalmi ismeretek

A tanórai tartalom a tanulók számára a kötelezően elsajátítandó tartalmat jelenti, melynek szervezési formája lehet:

- Hagyományos, 45 perces tanóra.
- Nem hagyományos tanóra, ami lényegében a komplex foglalkozásokat öleli fel /önköltséges erdei iskola, témanap, projekt-módszer, stb. /.

Hagyományos tanórai foglalkozások:

- Iskolánkban az egészségnevelést, mint önálló tantárgyat nem tudjuk bevezetni, ezért a témával az egészségnevelés tartalmú, a nem egészségnevelés tartalmú, de anyagukba beépíthető tantárgyak keretében foglalkozunk.
- Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez, így a helyi tantervünkben az egyes tantárgyak célkitűzéseinél jelöljük az egészségfejlesztési célkitűzéseinket.
- Az egészségnevelési program nevelési feladatait részben az osztályfőnöki órák keretében valósítjuk meg, ezt osztályfőnöki munkaterv tartalmazza.
- Egészségtan modul 6. és 8. évfolyamon.

Nem hagyományos tanórai foglalkozások:

- Erdei iskola (önköltséges): kiemelkedő nevelési feladata a környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése és a közösségi tevékenységhez kötődő szocializáció
- Témanap: iskolánkban hagyományként kell meghonosítani egy egészségnevelési témakörrel kapcsolatos „Egészségnap” tartását.
/pl. Egészséges táplálkozás, Személyi higiéné, stb./
- Iskola egészét átfogó program: pl. drog-prevenció
- Sportrendezvények, versenyek, játékos programok
- Kiállítások, projektek készítése egy-egy témával kapcsolatban
- Nem tanteremben tartott óra: pl. látogatás egy egészségügyi intézményben

Tanórán kívüli lehetőségek:

- Iskolaotthon, tanulószoba: egészséges életmód, személyi higiéné

- Szakkör: elsősegélynyújtó, polgárvédelmi
- Gyűjtőmunka, projektkészítés
- Táborozások: életmód tábor, sporttábor, vízitúra, vándortábor, kerékpártúra, sítábor, melyek költségét a szülő viseli.
- Kerületi, fővárosi és országos versenyek
Hermann Ottó Országos Biológia verseny
Balogh János Országos Környezet – Egészségvédelmi Csapatverseny

Egészségvédelem jeles napjai, melyekről évente évfolyamonként, tagozatonként illetve iskolai szinten valamilyen formában megemlékezünk.

Április 7.	Egészségügyi világnap
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt Napja
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Július 11.	Népesedési Világnap
Október 1.	Habitat Világnap
Október 10.	Lelki Egészség Napja
Október 15.	Nemzeti Gyaloglónap
Október 16.	Élelmezési Világnap
November 17.	Füstmentes Nap
December 1.	AIDS elleni Világnap

2.8.7 Módszerek meghatározása

A hagyományos módszerek mellett az egészségnevelés szempontjából hatékonyabb élményalapú, tevékenységalapú, érzékenyítő, interaktív módszereket helyezük előtérbe. A tanulásszervezésben, az új technikák, módszerek kiválasztásánál mindig **figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat és a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás, az esélyteremtés, valamint az integrációs lehetőségek szempontjait. Az egyéni eltérő képességeket a cselekedtető módszerekkel, a problémamegoldó képességeket a kritikai gondolkodás gyakorlásával fejlesztjük.**

Választott módszereink, melyek alkalmazása során diákjaink elsajátítják a **demokratikus viselkedés** szabályait, a kérdésfeltevés, a problémafelvetés, a véleményformálás és a szövegértelmezés módjait, a következők:

Páros és csoportos munka

- Szerep és szituációs játékok, memória és kombinációs játékok
- Információgyűjtés, annak elemzése /Internet, média/
- Kutatómunka
- Személyes példák gyűjtése, kiértékelése, megbeszélése
- Riportkészítés /kérdőíves, direkt riportok/
- Előadások, tréningek szervezése
- Rendszeres testmozgás: közös programok szülőkkel, tanárokkal
- Közös kirándulások, túrák szervezése
- Projektek, plakátok, faliújságok készítése
- Részvétel nemzetközi projekt feladatainak a megoldásában

A felsorolt módszereket még másokkal kiegészítve, valamennyit egymással kombinálva és a megfelelő tartalmakhoz rendelve alkalmazzuk.

Taneszközök

- Tankönyvek, nyomtatott és elektronikus anyagok
- Multimédiás segédanyagok
- Eszközök, anyagok, az életvitel és gyakorlati ismeretek illetve az egészségtan modul célkitűzéseire
- Sporthoz, játékhöz, a mindennapos testmozgáshoz szükséges felszerelések, játékok
- Könyvek, hírlevelek, újságok, folyóiratok
- Egészségneveléssel kapcsolatos filmek, dokumentumfilmek, diasorozatok
- Anyagok és eszközök, plakátok, faliújságok, projektek készítéséhez
- Szemléltetőeszközök, applikációs képek
- Elsősegélykészlet alapvető anyag

Az egészségnevelés iskolai területei

Hét témakör keretében kívánjuk az iskolai egészségneveléssel kapcsolatos információkat és tudásanyagot diákjaink felé közvetíteni:

- A biztonság megőrzése
- Egészséges táplálkozás
- Veszélyes anyagok / dohányzás, alkohol, drog /
- Növekedés, változás és az emberi szexualitás
- Családi élet és társas kapcsolatok
- Fizikai aktivitás, személyes higiéné
- Egészséges környezet

Ezeknek a témaköröknek a tartalmát egészségnevelés tartalmú tantárgyak, nem egészségnevelés tartalmú tantárgyak, de anyagukba beépíthető illetve egyéb megoldások keretében dolgozzuk fel.

Évfolyamok	Egészségnevelés tartalmú tantárgyak: biológia, természetismeret, egészségtan modul, testnevelés osztály- főnöki óra	Nem egészségnevelés-tartalmú tantárgyak, de tartalmukba beépíthető az egészségnevelés	Egyéb megoldás: egészségnap, egészség hét, stb.

1.	<p>Mozgás és higiéné</p> <p>Szűkebb és tágabb lakóterem – tisztaság</p> <p>Családi szokások</p> <p>Napirend fontossága</p> <p>Mozgás és mosdás</p> <p>Ne csak együnk, táplálkozzunk!</p> <p>Kézmosás: mikor?</p> <p>Testi változások</p>	<p>Családrajz</p> <p>Rajzoljunk gyümölcsöket és zöldségeket!</p> <p>Számoljunk gyümölcsökkel!</p> <p>Gyümölcsök nevei idegen nyelven</p>	<p>Szájhigiéné: fogmosás</p> <p>Signal program</p> <p>Táplálkozás: gyümölcs, zöldség minden nap</p> <p>Napirend</p> <p>Évszaknak megfelelő gyümölcsök gyűjtése</p> <p>Közlekedés szabályai</p>
2.	<p>Élettér kiterjesztése</p> <p>Ember és környezet kölcsönhatása</p> <p>környezetvédelem</p> <p>Egészséges táplálkozása</p> <p>Mozogj minden nap! mozgásformák</p> <p>Kapcsolatteremtés, két nem közötti különbségek</p> <p>Otthon és iskola</p>	<p>Lakásrajz</p> <p>Háziállatok és vadon élő állatok</p> <p>Víz és levegő szerepe életünkben</p> <p>Dalok az állatokról</p> <p>Állatok nevei idegen nyelven</p> <p>Természetvédelemben az egyén szerepe</p>	<p>Állat- és növénykert látogatás</p> <p>Sportdélutánok – lehetőleg családdal</p> <p>Időjárás megfigyelés</p> <p>Növények ültetése és ápolása</p>
3.	<p>Döntési helyzetek</p> <p>Táplálkozási szokások</p> <p>Rendszeres testmozgás</p> <p>Időtöltési szokások</p> <p>Mozgáshiány veszélyei</p> <p>A hely, ahol találkozhatunk veszélyes anyagokkal</p> <p>Napmeleg és napfény szerepe a természetben</p> <p>Öltözködés, évszakok</p> <p>Egyensúly és biztonság-érzet</p>	<p>Korok és kultúrák – szépségideálok</p> <p>Sportágak rajzban, dalban idegen nyelven</p> <p>Az ember külső, belső tulajdonságai</p>	<p>Az egészség, mint érték – rajzkiállítás</p> <p>Egészséges táplálkozás – egészséges ételek készítése, gyümölcssaláta</p> <p>Sportnapló vezetése</p>

4.	<p>Érzelmek, viselkedés és biztonság kapcsolata</p> <p>Egészséges táplálkozás – életenergia</p> <p>Ápolt külső, tisztálkodási szabályok</p> <p>Nyári, téli sportok</p> <p>Ember – állat - lakóhely</p> <p>Egy életút állomásai</p> <p>Emberi kapcsolatok típusai</p> <p>Konfliktushelyzetek megoldása</p> <p>Tudatos kapcsolat a környezettel</p> <p>Hová megy a kukásautó?</p>	<p>Fogalmazás egészségről, sportolásról</p> <p>Sport az irodalomban, képzőművészetben</p> <p>Szabadidő hasznos eltöltése idegen nyelven</p>	<p>Mezőgazdasági Múzeum látogatása</p> <p>Híres sportemberek – plakátok</p> <p>Környezetszennyező anyagok a környezetemben – projekt munka</p>
5.	<p>Veszély – kockázat – baleset</p> <p>Rendszeres étkezés – nassolás</p> <p>Mozgásformák</p> <p>Döntési kompetenciák a mozgás és a személyes higiéné területén</p> <p>A veszélyes anyagok fogalmának tisztázása</p> <p>Serdülőkori változások kezdete</p> <p>Családi kapcsolatrendszer</p> <p>Környezet és a mindennapi élet</p>	<p>Egyéni és csapat sportágak</p> <p>Kenyeret és cirkuszt!</p> <p>Olimpiai játékok története</p> <p>Főzzünk, vagy pároljunk!</p> <p>Olimpiai és világi játékok zenéje</p> <p>Napirend idegen nyelven</p>	<p>Kirándulás egy víztározóhoz</p> <p>A víz útja</p> <p>Részvétel az egészségneveléssel kapcsolatos rajzversenyeken</p>

6.	<p>Érzelmek és viselkedés – helyem az osztályközösségben</p> <p>Veszélyes foglalkozások</p> <p>Média – nyilvánosság – étrend</p> <p>Mozgás mennyisége és intenzitása</p> <p>Az alkohol és a drogok szerepe környezetünkben, a gyerekek életében</p> <p>Kamaszkor</p> <p>Barátság,</p> <p>Önismeret fontossága</p> <p>Első randevú</p>	<p>Természet védelme emberi összefogással</p> <p>Ipari áramtermelés</p> <p>Gyógyszerek, házi patika</p> <p>WEB lapok: egészség-megőrzés</p> <p>Tisztítószeres – környezetszennyezés</p> <p>Különböző országok ételei</p> <p>Fűszerek eredete, használata</p>	<p>Sportbemutató, versenyek</p> <p>Fittség mérése</p> <p>Projekt:</p> <p>Mit teszünk környezetünk védelmében?</p> <p>Always-program</p>
7.	<p>Veszély és kockázat közötti különbség</p> <p>Értékes és kevésbé értékes tápanyagok</p> <p>Test higiéné; fogszuvasodás</p> <p>Dohányzási szokások</p> <p>Gyógyszerek szerepe az</p> <p>Egészségben</p> <p>Kamaszkori változások: lányok-fiúk</p> <p>Empátia</p> <p>Mindennapos testmozgás</p>	<p>Fizikai törvényszerűségek a sportban</p> <p>Reklámok és hatásuk</p> <p>Szerves anyagok bomlása</p> <p>A passzív dohányzás kémiai összetevői</p> <p>Zene szerepe a mindennapokban</p> <p>Eleink ételei /Krúdy/</p> <p>Plakátok készítése az alkohol, és a dohányzás ellen</p> <p>Étkezési szokások, specialitások - idegen nyelv</p>	<p>Csodák Palotája</p> <p>Tervezz egészséges étlapot!</p> <p>Egészségterv készítése</p> <p>Sportversenyek</p> <p>Környezetvédelmi akciók</p> <p>Iskolai KRESZ</p>

8.	<p>Egyén és csoport viszonya a kockázatok során</p> <p>Életmód – étrend</p> <p>Rendszeres testmozgás</p> <p>Mozgáskorlátozottak</p> <p>A dohányzás káros hatásai</p> <p>Veszélyes anyagok közti különbségek</p> <p>A biológiai nem és kultúra</p> <p>Az abortusz</p> <p>„Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!”</p> <p>Szemétiégetés</p> <p>Legyen időd sportolni!</p>	<p>Élelmiszerek – adalék-anyagok</p> <p>Figyelemfelkeltő szórólap készítése szövegszerkesztővel</p> <p>Alkohol - kémia</p> <p>Idegen nyelven az egészséges életmódért</p> <p>A zene az öröm és bánat kifejezője</p> <p>Lelkiállapot tükröződése a festészetben</p>	<p>Tűzszekerek és a Küldetés című film megtekintése</p> <p>Egészséges ételek bemutatója, kóstoló</p> <p>Stresszoldás sporttal</p> <p>Fogyatékosok sportja</p> <p>Előadások, tréningek a veszélyes anyagokról</p>
----	--	--	--

2.8.8 Kommunikáció

- Iskolán belül
Munkaértekezletek, faliújság, DÖK rendszere, egyéni beszélgetések
- Iskolán kívül
Tájékoztató füzet, faliújság, szülői értekezletek, kábel-tv, kerületi újság

2.8.9 Minőségfejlesztés

- Az egészségnevelési programunk pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyeket ellenőrizni kívánunk. Ellenőrizzük és értékeljük az értékmegőrzés, - teremtés, - átadás mértékét, eredményességét, a példamutatást, az együttműködést, a folyamatosságot, a továbbképzéseken való részvételt, az önképzés mértékét, a szabadidős programokon való részvételt, stb.
- Törekszünk arra, hogy az iskolai élet valamennyi területét számba vegyünk, és azt ellenőrizzük.
- Az egészségneveléssel kapcsolatos ellenőrzés, mérés, értékelés rendszerünket az IMIP tartalmazza.

Irodalomjegyzék:

- Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja – Magyar Közlöny 2003. /38. Sz.
- Buda Béla: Mentálhigiéné – ANIMULA Kiadó, Bp. 1994
- Dr. Rácz József: Prevenációs programok értékelése – ISM, 2001
- Jelentés a magyarországi droghelyzetről – GYISM, 2001
- R. R. A. D. O. Alapítvány: Drogcsapda – Paginarum Kiadó, 2001
- Dr. Seregélyi Judit – Várkonyi Ágnes: Gyermek- és ifjúsághigiéné – Semmelweis Egyetem, Bp. 2000
- Dr. Aszmann Anna: Iskolaegészségügy – Anonymus Kiadó, Bp. 1998
- Ewwles – Simnett: Egészségfejlesztés, Medicina Kiadó, Bp. 1999
- Dr. Aszmann Anna: Egészségvédelem az oktatásban – Anonymus Kiadó Bp. 2000
- Fehérné Mérey Ildikó: Mozgás és egészség – Útmutató Tanácsadó és Kiadó Kft. 1990
- Csendes Éva: Életvezetési ismeretek és készségek tanári kézikönyvei 1-12. Osztály
- Az iskolai drogstratégia kialakítása és módszertana OM 2000
- Nagyné Horváth Emília: Egészségtan Helyi kerettanterv Apáczai Kiadó 2001

2.9 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv**1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók:**

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskeresztrel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;

- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő **tevékenységformák** szolgálják:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés

- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.

2.10 Pedagógusok helyi intézményi feladatai

2.10.1 A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felőli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

2.10.2 Az alapfeladathoz kapcsolódó további feladatok

- *A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás*
 - Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
 - A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
 - Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
 - A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
 - Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon
 - A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
 - A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
 - Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
 - A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.
- *A tehetséges tanulók gondozása*
 - Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
 - Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.

- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
 - A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
 - A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- *A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése*
 - Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
 - A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
 - A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.
 - A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
 - Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.
- *A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása*
 - Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
 - Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdélután, karácsonyi ünnepség).
 - Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
 - A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.
- *Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel*
 - Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
 - Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
 - Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.
- *Munkafegyelem, a munkához való viszony*
 - A munkaköri köteleességek teljesítése.
 - Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.

- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.
- *Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében*
 - Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
 - Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
 - Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
 - Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.
- *Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés*
 - Továbbképzéseken való részvétel.
 - A továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak.
 - Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.
- *Az iskolai munka feltételeinek javítása*
 - Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
 - Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
 - Az iskolai alapítvány működésének segítése.
 - Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
 - Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
 - Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.
- *Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítés és végrehajtásában*
 - Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
 - Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
 - Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.
- *Aktív részvétel a tantestület életében*
 - A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
 - Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
 - Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeiben.
- *Az iskola képviselete*
 - A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
 - Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
 - Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában.
 - Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.

- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.
 - A kerület rendezvényein, eseményein való részvétel.
 - Aktív részvétel, tisztségek vállalása a kerület társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.
- *A vezetői feladatok ellátása*
 - Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
 - Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
 - A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.
 - *Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal*
 - A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
 - Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
 - Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
 - Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

2.11 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

2.11.1 Az osztályfőnök feladatai

- Megfelelő magaviseletű; az iskolai diák-önkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
- Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket.
- Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
- Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
- Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
- Rendszeres kapcsolatot tart együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
- Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.

- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket. (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- A nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások).
- Figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét.

2.11.2 Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a) A tanév elején összeállított munkaterv
 - Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
 - Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
 - Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).
 - Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
 - Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
 - Az osztály diákközösségének vezetői.
 - Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.
- b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán
 - Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
 - Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
 - Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

2.11.3 Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

- Tanulók száma, ebből leány
- Állami nevelt (gondozott)
- Hátrányos helyzetű, ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanuló
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló
- Sajátos nevelési igényű tanuló
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló
- Az étkezőkből csak ebédelő, illetve háromszor étkező tanuló
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló)
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók
- Más településről bejáró tanuló
- Nem magyar állampolgár
- Évfolyamismétlő

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma
- Osztályozott tanulók száma és aránya
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga
- Az osztály tanulmányi átlaga
- Kitűnő tanulók száma és aránya
- Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén
- Példamutató magatartásért adott dicsérek száma a tanév végén
- Példamutató szorgalomért adott dicsérek száma a tanév végén
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya
- Három vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma és aránya
- A bukások száma tantárgyanként
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei
- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)
- Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések)

- Nyolcadik évfolyamon a középiskolai továbbtanulás jellemzői
 - A középiskolai felvételi eljárást megelőző írásbeli vizsgán elért eredmények (magyar, matematika)
 - Középiskolai felvétel a tanulók választása alapján
 - A választott középiskolák közül az elsőként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
 - A választott középiskolák közül a másodikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
 - A választott középiskolák közül a harmadikként megjelölt iskolába felvett tanulók száma és aránya
 - Továbbtanulás iskolatípusok szerint
 - Gimnáziumba felvett tanulók száma és aránya
 - Szakközépiskolába felvett tanulók száma és aránya
 - Szakiskolába (szakmunkásképzőbe) felvett tanulók száma és aránya
 - Egyik középiskolába sem felvett tanulók száma és aránya

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
 - Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
 - Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
 - A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

2.11.4 Az osztályfőnöki órák témái

a) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
- Az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.
- A kerékpáros közlekedés szabályai.

b) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségével igénybe vételével.
- Elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja.
- Félévente egy alkalommal az elsősegély-nyújtás alapismereteinek gyakorlati elsajátítása céljából az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségével igénybe vétele.
- Az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.
- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én.
- Megemlékezés a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról.
- Megemlékezés az iskola névadójáról.
- Osztálykirándulás előkészítése.

c) Az osztályfőnöki órák tananyaga, tematikája évfolyamonként**5. évfolyam**

Tananyag: **Tanuljunk tanulni** Ötödikbe léptünk, házirend, tisztségek. A tanulást is tanulni kell. Nehéz és könnyű tantárgyak. Eredményes tanulás az 5. osztályban.

Követelmény: A tanulás kötelesség. Gazdálkodás az idővel. A tanulást is tanulni kell. Ami érdekel, amit szívesen csinálók.

Tananyag: **Személyiségünk** Önismeret, öntudat, önbizalom. Az ember értéke. Szokás, szenvedély.

Követelmény: Önismeret fejlesztése, osztálytársak közti bizalom, a támogató légkör megerősítése. A dohányzás szenvedélybetegség jellegének tudatosítása.

Tananyag: **Test és lélek** Az egészség értéke életünkben. Hogyan élhetünk egészségesen. Testkultúra (testedzés, pihenés, öltözködés). Életrend, életritmus. Szabadidő helyes felhasználásáról.

Követelmény: Testünk iránti felelősségünk. Testi-lelki egészség legfontosabb összefüggései.

Tananyag: **Tudni illik** Az étkezés illemtana. Öltözködés, kultúrája. Szórakozás illemtana: színház, mozi, hangverseny, diszkó, kirándulás, sport, játék, strand.

Követelmény: Alapvető viselkedési normák gyakoroltatása, betartása, megkövetelése.

Tananyag: **Családi élet** Alkalmazkodás a családban. Egymás iránti figyelem a családban (hétköznapiak, ünnepek).

Követelmény: A család életre szóló érzelmi háttér, erőforrás szerepének tudatosítása. Az egymásra figyelés fontosságának hangsúlyozása.

Tananyag: **Közlekedés** Gyalogos közlekedés kisebb, nagyobb településen. Tömegközlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés. Idénybalesetek.

Követelmény: Kövesse a közlekedés helyes magtartási szokásait! Ismerje a városi és vidéki közlekedésben lévő különbségeket! Ismerje a gyalogos és tömegközlekedés szabályait!

6. évfolyam

Tananyag: Gondolkodás, kommunikáció, tanulás Problémamegoldás, tanulás, emlékezet. Intelligencia, okosság, bölcsesség. Megismerés, tudás.

Követelmény: A beszéd és a gondolkodás összefüggései. Értékelje a tudást, a lelkierőt, és az egyéb szellemi képességeket!

Tananyag: Személyiségünk Ember voltunk általános vonásai, egyediségünk. Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. Szokás és szenvedély: jó és rossz szokásaink.

Követelmény: Képesség a másik ember személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására, mások bírálatának segítségként való elfogadására. Legyen képes felismerni az örökletes tényezők szerepét a jellem kialakulásában!

Tananyag: Test és lélek Test és lélek egysége. Egészséges életmód, testkultúra, mentálhigiénia. Növekszem, változom.

Követelmény: Helyezze el önmagát a saját korcsoportjában, felismerve ebből adódó jellemzőit! Ismerje az ember életszakaszainak főbb általános jellemzőit.

Tananyag: Tudni illik Találkozás, üdvözlés. Megszólítás, bemutatkozás, társalgás. Telefonálás illemtana. Vendégségben, vendéglátás. Pontosság, pontatlanság.

Követelmény: Alapvető magartartási normák ismerete.

Tananyag: Családi élet Személyi higiénia: testápolás, bőrápolás, ruha váltása. Nemi érés, nemi higiénia. Környezet tisztántartása: otthon, osztályban. Állatokkal a lakásban.

Követelmény: Tudja önmagát, környezetét tisztán tartani! Tudja, hogy a tisztaság az egészséges élet alapfeltétele!

Tananyag: Közlekedés Kerékpáros közlekedés korábban megismert szabályainak bővítése. Közlekedési jelzések, továbbhaladási algoritmusok leírása. Tömegközlekedés (országúti, vasúti, városi).

Követelmény: Ismerje az alapvető közlekedési szabályokat. Ismerje a kerékpár biztonsági felszereléseit!

7. évfolyam

Tananyag: Test és lélek Egészség, betegség, fogyatékoság. Egészséges életmód testkultúra, mentálhigiénia. Veszélyeztető tényezők. Az egyén és a drogok. A drogok és a médiák. A reklám hatása.

Követelmény: Ismerje fel a test és lélek összefüggéseit! Legyenek ismeretei a káros szenvedélyek veszélyeiről és elkerülésük módjáról!

Tananyag: Személyiségünk Örökletes adottságok: testi alkat, ösztönök, temperamentum, képességek, tehetség. A tanulás szerepe: sajátos szokások, ismeretek, világlátás, hobbik, örömök, félelmek. A nevelés szerepe: példaképek, jutalmazások, büntetések.

Követelmény: Tudja, hogy minden ember egyedi, hogy énünk egyes összetevői örökölték, mások megszerzettek! Ismerje fel a tanulás jelentőségét a jellem alakulásában!

Tananyag: Pályaorientáció Képességek: térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség, számolási képesség, fizikai teherbírás, kézügyesség, ötletgazdagság, kapcsolatteremtés. Képesség és teljesítmény összefüggése. Önismeret testi, lelki, szociális és szellemi szempontjai. Munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Pályaválasztási alapfogalmak: pálya, szakma, foglalkozás, beosztás, munkakör, képesítés, képzettség. Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. Szabadban dolgozni, testi erőt kifejezni, technikai feladatokat ellátni, tiszta környezetben dolgozni, szellemi munkát végezni stb.

Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét. Értelmezni a pályaválasztási alapfogalmakat. Azonosítani az érdeklődési területeket és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: Közlekedés A KRESZ szabályai. Az elsősegélynyújtás szabályai. Veszélyhelyzetek kialakulása.

Követelmény: Előrelátással hárítsa el a veszélyhelyzetek kialakulását! Alkalmazza a KRESZ szabályait különös tekintettel: rendőri karjelzések, behajtani tilos, kerékpárút, főútvonal!

Tananyag: Tudni illik Fiúk és lányok, megismerkedés, udvarlás. Társalgás illemtana. Hogyan? Miről? Kamaszszerelem.

Követelmény: Helyes viselkedési formák tudatosítása.

8. évfolyam

Tananyag: Személyiségünk Önmegfigyelés, önismeret, önnevelés: tapasztalat önmagáról és másokról. Elismerés, bírálat, építő, romboló. Érdeklődés, célok, akarat, énídeál, értékek. Önérzet, önbizalom, önszeretet, szégyen, kisebbségi érzés. Önfegyelem, akaraterő, felelősség. Különbözőségek és hasonlóságok. A másik egyediségének, másságának elismerése, tisztelete. A másik megismerése. Kommunikáció. Vitatkozás, versengés, kompromisszumok. Jellem-lelki tulajdonságok. Szokások, tudás, erkölcs, világnézet. Intelligencia, okosság, bölcsesség, kreativitás. Büszkeség, gőg, méltóság, önzés, önzetlenség. Nyitottság, kíváncsiság. Az ember, mint értékelő lény. Az értékelés szempontjai. Az értékelés nehézségei. A legfontosabbnak tartott értékek. Az ember, mint erkölcsi lény. Választás és döntés, szándék és tett. A rossz, a hibázás és a bűn. Az erkölcsi cselekedet (jót jól). Mozgatóink. Meghatározottságaink, gyökereink. Vágy, szükséglet, lehetőség, igény. Érdekek, értékek, normák. Beállítódás, magatartás és viselkedés. Empátia, tolerancia. Az egyes ember fejlődése. Életkorok jellemzői.

Követelmény: Tudjon érvelni az önuralom, önnevelés, önismeret fontossága mellett! Legyen képes érvelni a másik személyiségének tisztelete mellett! Legyen nyitott az értékek felismerésére és elfogadására! Legyen képes a meggondolt véleményalkotásra, mások józan, igazságos megítélésére! Legyen képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére, indokolni mások és önmaga hibás és jó döntéseit! Legyen képes felfedezni a különböző viselkedések és döntések mögött meghúzódó mozgatókat! Ismerje az egyes életszakaszok főbb jellemzőit!

Tananyag: Pályaorientáció Képességek, munkahely, munkanélküliség. Térbeli gondolkodás, nyelvi kifejezőképesség. Számolási képesség, fizikai teherbírás, kézügyesség, ötletgazdagság és kapcsolatteremtési képesség. A képesség és teljesítmény összefüggése. Az önismeret testi, lelki, szociális és szellemi szempontjai. A

munkahelyi ártalmak és a stressz. A munkanélküliség állapota, folyamata, az átképzés. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, kérdőív, gyűjtőmunka.

Követelmény: A tanulók tudják: Felsorolni a képességek fő jellemzőit. Felismerni a képességek és a pályák kapcsolatát. Megadni saját képességeik szintjeit. Azonosítani a testi adottságok, a szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben. Felismerni a munkahelyi ártalmakat. Magyarázni a munkanélküliség állapotát, az átképzés szükségességét.

Tananyag: Pályák megismerése, pályaválasztási dokumentumok A pályák megismerésének lehetőségei: Pályaképek, pályatükrök, pályaismertetések, foglalkozás leírások. Pályaszintek, egymást helyettesítő pályaaajánlatok. Pályaalkalmasság, továbbtanulási lehetőségek. A pályaválasztás dokumentumai, ismeretforrások. Videofelvételek elemzése, pályatabló készítése, riportok készítése, elemzése. Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. Érdeklődési területek: Szabadban dolgozni, növényekkel, állatokkal foglalkozni, emberek között dolgozni. testi erőt kifejteni, formákkal, vonalakkal dolgozni, kézi erővel, szerszámmal dolgozni. Technikai feladatokat ellátni, irodában dolgozni, embereken segíteni, eladni, vásárolni. Tiszta környezetben dolgozni, gépeket szerelni és javítani, elektromos készülékekkel dolgozni, építőiparban, laboratóriumban dolgozni. Érzelmi viszonyulás és a motiváció szerepe a pályaválasztásban. Megbeszélés, vita, szituációs gyakorlatok, öndefiníciós folyamatok támogatása.

Követelmény: A tanuló tudja: Azonosítani az érdeklődési területek és elmondani azok szerepét a pályaválasztásban. Bemutatni a motiváció szerepét a pályaválasztásban.

Tananyag: Családi élet Családtervezés, házasság, családi célkitűzések. Generációk kapcsolata, egymás segítése. Családi szabadidő szervezés.

Követelmény: Legyen képes életvitele tudatos alakítására! Legyen fegyelmezett, segítőkész! Tudja szabadidejét kulturáltan hasznosítani! Legyen tájékozott nemzeti, vallási, családi ünnepekről! Tudjon ezek hagyományainak megfelelően viselkedni!

d) Választható témák az osztály összetételétől, neveltségi szintjétől függően

- A tanulást is tanulni kell
- Tanulást segítő tevékenységek
- Egészséges életrend
- A helyes napirend kialakítása
- A család: a nagyszülők, a szülők és a gyerekek közössége
- Ünnepek a családban
- Az ünnepek szerepe az emberek életében
- Ismerem-e önmagam?
- A megismerés forrásai
- Baráti kapcsolatok
- Részvétel a házi munkában
- A nyári szünidő tervezése
- A tanulási szokások, a gazdaságos tanulás
- Fiúk és lányok barátsága
- A helyes viselkedés, a helyes beszéd, az udvariasság
- Igazmondás, hazugság
- A serdülők biológiai és higiéniai problémái
- Fejlesztő játékok tanulása
- Tudni illik, hogy mi illik
- Illemtan a gyakorlatban
- Lakásunk kultúrája
- Pályaválasztásra készülünk

- Önállóság a tanulásban
- Konfliktusok az osztályban
- Igaz barátok az osztályban
- A kulturált magatartás szabályai
- Viselkedés ünnepi alkalmakkor
- Bírálat, önbírálat
- A család funkciói
- Konfliktus a családban
- Fizikai és szellemi munka
- A pénz szerepe életünkben
- Ápolt, divatos megjelenés
- Hogyan rendezném be otthonomat?
- A vendéglátás illemtana
- A határainkon túl élő magyarság
- Testápolás, szépségápolás a serdülőkorban
- Az étkezési kultúra
- Az iskolaválasztás gondja
- A család pályaválasztási elképzelései
- Diákönkormányzat az osztályban és az iskolában
- Törekvés a harmonikus életre
- Jövőnkre készülünk
- Harcba önmagunkkal
- Bizonytalankodók az iskola- és a pályaválasztásban
- Ügyintézés a mindennapokban
- Barátság, szerelem, szexualitás
- Házasság és család, a felbomló család
- Hétköznapiak és ünnepek a családban
- Korunk jellemző betegségei
- A fiatalkori bűnözés
- A hivatalos helyen való viselkedés illemtana
- Különféle tanulási módszerek
- A jó időbeosztás, a helyes napirend
- Közösségfejlesztő játékok
- A kulturált viselkedés alapjai, illem
- Ismerős, haver, barát
- Kapcsolatok a másik nemmel, a nemi érés tudatosítása
- Árulkodás, becsület, "betyárbecsület"
- Hazugság, elhallgatás, igazmondás, becsületesség
- Közlekedési szabályok, utazási illemtan
- Színházlátogatás: viselkedés az előadáson, az élmények megbeszélése
- Megjelenés, öltözködés
- A sport szerepe az egészséges fejlődésben
- Helyem a családban, szüleink tisztelete
- Egészséges életmód rend, tisztaság, higiénia, korszerű táplálkozás
- Veszélyes anyagok (alkohol, dohányzás stb. egészségkárosító hatása)
- Az olvasás szerepe, fontossága, az olvasás élménye
- A televízió műsorok, a videó-filmek helyes megválasztása
- Ünnepek, az ünnepnapok szükségessége
- Iskolai hagyományok megismerés
- Fiú-lány kapcsolat, barátság, szerelem, a férfi, és a női szerepek.

- Szerelem és házasság
- Generációk együttélése, szüleink, nagyszüleink.
- Az idős emberek tisztelete, segítése, a kötelességtudat fejlesztése
- Családi hagyományok, ünnepek
- A vallások szerepe életünkben, sokfélék vagyunk, tolerancia
- Viselkedés iskolában a tanórán, iskolai rendezvényeken, utcán, közlekedési eszközökön, színházban, étteremben, szórakozóhelyen
- A munka az ember alapvető létformája, a munka értelme, megbecsülése
- Megélhetés, gazdálkodás, jólét
- Vitakultúra fejlesztése, a véleményalkotás szabadsága
- Nemzeti azonosságtudat, nemzeti hagyományaink, történelmünk, jelképeink
- Helyünk Európában
- Miért tanulunk? Pályaválasztás, szakmák, foglalkozások, hivatások
- Az információszerzés lehetőségei
- Családi munkamegosztás, segítség otthon
- A családi költségvetés ismerete, az előrelátó pénzgazdálkodás
- Szabadidő értelmes, hasznos eltöltése (olvasás, rendszeres sportolás, zenetanulás, tánc, képzőművészet stb.)
- Környezetünk kulturáltsága, növények, állatok gondozása
- Egészség, betegség. Egészségünk iránti felelősség kialakítása

2.12 Tanulmányok alatti vizsgák szabályai

1. Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
 - osztályozó vizsga,
 - pótló vizsga,
 - javítóvizsga.
2. Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:
 - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
 - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
3. Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
4. Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.
5. A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

6. A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel:
- osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
 - javítóvizsga esetén, a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.
7. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben:
- 2013-2014. tanév júniusban: Az első és az ötödik évfolyamon.
 - 2014-2015. tanév júniusban: A második és a hatodik évfolyamon.
 - 2015-2016. tanév júniusban: A harmadik és a hetedik évfolyamon.
 - 2016-2017. tanév júniusban: A negyedik és a nyolcadik évfolyamon.
- A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.
8. A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

<u>TANTÁRGY</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	<u>GYAKORLATI</u>
	<u>VIZSGA</u>		
<u>ALSÓ TAGOZAT</u>			
<u>Magyar nyelv</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Magyar irodalom</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Idegen nyelv</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Matematika</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Erkölcstan</u>		<u>SZÓBELI</u>	
<u>Környezetismeret</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Ének-zene</u>		<u>SZÓBELI</u>	<u>GYAKORLATI</u>
<u>Vizuális kultúra</u>			<u>GYAKORLATI</u>
<u>Életvitel és gyakorlat</u>			<u>GYAKORLATI</u>
<u>Testnevelés és sport</u>			<u>GYAKORLATI</u>

<u>FELSŐ TAGOZAT</u>			
<u>Magyar nyelv</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Magyar irodalom</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Idegen nyelv</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Matematika</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Erkölcstan</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Történelem</u>		<u>SZÓBELI</u>	
<u>Természetismeret</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Fizika</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Kémia</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Biológia</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Földrajz</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	
<u>Ének-zene</u>	<u>ÍRÁSBELI</u>	<u>SZÓBELI</u>	<u>GYAKORLATI</u>
<u>Dráma és tánc</u>			<u>GYAKORLATI</u>
<u>Vizuális kultúra</u>			<u>GYAKORLATI</u>
<u>Informatika</u>		<u>SZÓBELI</u>	<u>GYAKORLATI</u>
<u>Technika, életvitel és gyakorlat</u>			<u>GYAKORLATI</u>
<u>Testnevelés és sport</u>			<u>GYAKORLATI</u>

2.13 Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei

1. Iskolánk a kötelező beiskolázási körzetéből – melyet az iskola fenntartója határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.
3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
 - a szülő személyi igazolványát;
 - a gyermek lakcímkártyáját;
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást;
 - a gyermek egészségügyi könyvét a gyermekorvos felvételi javaslatával;
 - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a tanuló anyakönyvi kivonatát;
 - a szülő személyi igazolványát;
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
5. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók átvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.
6. Ha az átvételt kérő körzeten kívüli tanuló előző tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag vagy változó minőségű, az igazgató a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek és az érintett évfolyam osztályfőnökeinek véleményét.
7. Az iskolába beadott felvételi kérelmeket **a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben** meghatározott sorrendben kell teljesíteni.
8. Amennyiben iskolánk – a rendeletben megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell döntenie. A sorsolás lebonyolításának részleteit külön szabályzat tartalmazza.
9. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulónak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló bármely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

3. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

3.1. Az iskola képzési rendje

Iskolánkban a köznevelési intézményekben folyó pedagógiai munka **alapfokú nevelés-oktatás szakasza**, alsó és felső tagozaton, nyolc évfolyamon valósul meg.

3.1.1 A választott kerettanterv alapján kialakított kötelező tanórák rendszere

1. Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott *kerettantervre* épül.
2. Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

3. A miniszter által kiadott kerettantervben meghatározott *szabadon tervezhető órák* számával egyrészt az ún. *alapozó tantárgyak* óraszámát növeltük meg azzal a céllal, hogy e tárgyból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson. Másrészt az *előrehozott, intenzív nyelvoktatás* tantárgyi rendszerének kialakításához használtuk fel:

- azért, hogy az angol német nyelv már 2. évfolyamtól tanítható legyen,
- azért, hogy mindez magasabb óraszámokban valósuljon meg.

Alsó tagozat:

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	1			
Idegen nyelv		2	3	2
Matematika	1			1
Összesen:	2	2	3	3

Felső tagozat:

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom			1	
Idegen nyelv	1	1	1	1
Matematika		1	1	1
Informatika	1	1		1
Összesen:	2	3	3	3

4. A jelenlegi központi kerettanterv a korábbi OM kerettantervektől eltérően *két évfolyamra* határozza meg a tananyagot és a követelményeket. Így a legfontosabb feladatnak azt tartottuk, hogy az egymásra épültség és fokozatosság elveit betartva kerüljön sor a tananyagok évfolyamonkénti bontására és az egyes tematikai egységekhez tartozó órakeret meghatározására.

5. A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Fizika	B változat
Kémia	B változat
Biológia-egészségtan	A változat
Ének-zene	A változat

6. A Kerettanterv kötelező és szabadon választható órakeret felhasználásával kialakult **tanórai struktúra az alsó- és felső tagozaton:**

Alsó tagozat (1–4. évfolyam)				
Tantárgy:	1.	2.	3.	4.
	KHT *			
Magyar nyelv és irodalom	8	7	6	6
Idegen nyelvek		2	3	4
Matematika	5	4	4	5
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Összesen:	25	25	25	27

Felső tagozat (5 – 8. évfolyam)				
Tantárgy:	5.	6.	7.	8.
	KHT *			
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	4	4	4	4
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia-egészségtan			2	1
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Dráma és tánc	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika	1	2	1	2
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen:	28	28	31	31

* **KHT** - Kerettantervre épülő **Helyi** Tanterv

3.1.2 A Helyi tanterv felmenő rendszerű bevezetése

A Kerettantervre épülő Helyi tanterv bevezetése felmenő rendszerben történik a 2013/2014-es tanévtől. Ennek következtében a 2011-ben elfogadott „régí” Helyi tanterv is érvényben marad.

Tanév	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2013/2014	KHT	RHT	RHT	RHT	KHT	RHT	RHT	RHT
2014/2015	KHT	KHT	RHT	RHT	KHT	KHT	RHT	RHT
2015/2016	KHT	KHT	KHT	RHT	KHT	KHT	KHT	RHT
2016/2017	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT

TESTNEVELÉS

Tanév	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2012/2013	KHT	RHT	RHT	RHT	KHT	RHT	RHT	RHT
2013/2014	KHT	KHT	RHT	RHT	KHT	KHT	RHT	RHT
2014/2015	KHT	KHT	KHT	RHT	KHT	KHT	KHT	RHT
2015/2016	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT

Jelmagyarázat:

RHT „Régi” Helyi Tanterv

KHT Kerettantervre épülő Helyi Tanterv

IDEGEN NYELV

Tanév	Évfolyamok							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2013/2014		KHT	RHT	RHT	RHT*	RHT	RHT	RHT
2014/2015		KHT	KHT	RHT	RHT*	RHT*	RHT	RHT
2015/2016		KHT	KHT	KHT	RHT*	RHT*	RHT*	RHT
2016/2017		KHT	KHT	KHT	KHT	RHT*	RHT*	RHT*
2017/2018		KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	RHT*	RHT*
2018/2019		KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	RHT*
2019/2020		KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT	KHT

Jelmagyarázat:

RHT „Régi” Helyi Tanterv

KHT Kerettantervre épülő Helyi Tanterv

RHT* Kerettantervi óraszám+ „rég”i” tartalom

3.1.3 Az osztályba és csoportba sorolás rendje

Osztályba sorolás rendje

Az általános iskola osztályaiba egyrészt a szülők kérését figyelembe véve (választott pedagógusok) lehet bekerülni, másrészt a tanulók egyéni érdeklődése – választható tantárgyak – szerint. Az iskolának van utcák szerinti beiskolázási körzete. A jelentkezésnél előnyt élveznek azok a tanulók, kiknek testvére már az iskolába jár.

Csoportbontások elvei

- idegen nyelvi tantárgyak esetében létszámarányosan,
- informatika, számítástechnika esetében létszámarányosan,

Az alsó tagozatos egész napos (iskolaotthonos) csoportok kialakítási szempontjai:

Elsőtől negyedik évfolyamon osztályra épülő homogén iskolaotthonos csoportok kialakítása a létszámarányosság figyelembevételével.

Alapképzést kiegészítő, választható (nem tanórai) foglalkozások besorolási szempontja:

A tanuló egyéni érdeklődése, tehetsége alapján. Tevékenységi formák: szakkörök, énekkar, sportkör, könyvtár, (részletes leírás a 2.3.1.3 és a 2.4 pontban)

3.2. Az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei

3.2.1. Az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztásának elvei és az ingyenes tankönyv biztosításának kötelezettsége

Az oktatás folyamatában a pedagógusé a főszerep, a tankönyv csupán eszköz, de érdemes figyelembe venni a tanítványok véleményét is. A tanulói, tanári vélemények alapján összegeztük a jó tankönyv kritériumait:

- Az igényes, megnyerő tankönyv általában már első megjelenésre megtetszik a használóknak.
- Szerepeljen a központilag kiadott tankönyvjegyzékben.
- A jó tankönyv megszólítja a tanulót, próbál vele kontaktust teremteni.
- Az egyes leckék legyenek arányosak, jól taglaltak, minél könnyebben rendszerbe foglalhatók.
- A jó tankönyv leglényegesebb jellemzője, hogy érthető legyen.
- Az érthetőség érdekében szemléltessen, magyarázzon.
- A tartalmi megbízhatóság, tévedések és hibák kizárása fontos követelmény.
- A tankönyv legyen viszonylag olcsó, mindenki számára hozzáférhető taneszköz.
- A részletek, szélsőségek általában kerülendők a tankönyvekben.
- Több évig használható legyen.

Az iskola arra törekszik, hogy saját pénzügyi keretéből, illetve más támogatásokból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók kölcsönözhetik, ingyenesen használhatják.

A tankönyvek ingyenes igénybe vételét a mindenkori hatályos jogszabályok, ill. fenntartó lehetőségei szabják meg.

3.2.2. Egyéb, a tanulási-tanítási folyamathoz szükséges taneszközök és tanszerek szülő általi biztosításával kapcsolatos elvek és kötelezettségek

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
- Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát, csak ha nagyon szükséges, vagy az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be, a szülőkkal történt egyeztetést követően.

3.3 A tanulói teljesítmény, magatartás, szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei, formái

Iskolánk valamennyi pedagógusának feladata:

- tantárgyi követelményrendszer egységes értelmezése,
- folyamatos ellenőrzés és az önellenőrzés alkalmainak biztosítása,
- az objektív, ugyanakkor segítő szándékú és nevelő hatású értékelés.

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti az ellenőrző, ill. tájékoztató füzetben keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnökök havonta ellenőrzik, és az esetleges elmaradt érdemjegyek beírását ez által pótolják.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik:

Az érdemjegyek %-os megfelelői:

1 – 4. évfolyam

Teljesítmény: Érdemjegy:

91%-100%	jeles (5)
81%-90%	jó (4)
66%-80%	közepes (3)
51%-65%	elégséges (2)
0%-50%	elégtelen (1)

5 – 8. évfolyam

<i>Teljesítmény:</i>	<i>Érdemjegy:</i>
0- 33%	elégtelen (1)
34- 55%	elégséges (2)
56- 75%	közepes (3)
76- 90%	jó (4)
91-100%	jeles (5)

A szaktanárok - esetenként - a fenti %-os értékektől eltérhetnek a témazáró dolgozatok számon kérő anyagának mélységétől függően.

A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az 1-8. évfolyamon a:

példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)
érdemjegyeket, illetve osztályzatokat alkalmazunk.

Az iskolában a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik,
- feladatait teljesíti,
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet,
- nincs írásbeli figyelmeztetése.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán és tanórán kívül rendesen viselkedik,
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- a közösség munkájában csak felkérésre vesz részt,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán és tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül,
- feladatait nem teljesíti minden esetben,
- igazolatlanul mulasztott,
- osztályfőnöki intője, megrovása van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt,
- igazgatói figyelmeztetése vagy ennél magasabb fokozata van.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte szükséges.

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az 1-8. évfolyamon a:

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)
érdemjegyeket, illetve osztályzatokat alkalmazunk.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- tanórákon aktív, munkavégzése megbízható,
- taneszközeit a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- tanórákon többnyire aktív,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkájára ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik, érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- feladatait folyamatosan nem végzi el,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte szükséges.

A tanuló magatartását és szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A magatartás és szorgalom félévi és az év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek, és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatokról. A félévi és év végi szöveges értékelést, vagy osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba kell bejegyezni.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- példamutató magatartást tanúsít, vagy
- folyamatos jó tanulmányi eredményt ér el, vagy
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön, előadásokon vesz részt, vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírvének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesíti. (ez részletezve a Házi rendben)

3.3.1 Szöveges értékelés alsó tagozaton

A szöveges értékelés alapelveit az 1 – 4. évfolyam helyi tanterve tartalmazza!

3.3.2 Értékelési formák a különböző évfolyamokon

- A tanulók teljesítményét szövegesen értékeljük az első évfolyamon, valamint a második évfolyamon félévkor..
- A 2. évfolyamon év végétől, valamint 3 - 8. évfolyamig félévkor és év végén osztályzattal minősítjük a tanulók teljesítményét.
- A tantervi modulokat (tánc és dráma, hon-és népismeret, informatika, mozgókép és médiaismeret, egészségtan) önálló tantárgyként dolgozzuk fel, így önállóan is értékeljük azokat a többi tantárggyal megegyező módon.

Értékelési időszakok

- Tanév közben a tanulónak megfelelő számú érdemjegyet kell kapnia:
 - kisebb óraszámú tantárgyak esetében havi átlagban legalább egyet,
 - nagyobb óraszám esetén legalább kettőt.
- A tanév folyamán szükséges tanulói írásbeli és szóbeli feleletek arányát és mennyiségét, az írásbeli beszámoltatások formáit, rendjét, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepét és súlyát az iskolánk munkaközösségei maguk határozták meg.
- Azokon a tanítási napokon, amikor a tanuló a tanév rendjében meghatározott mérési feladatok végrehajtásában részt vesz, számára csak művészeti és a testnevelési órákat tartunk.

3.3.3 Az alsó tagozaton az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Matematika – Nyelvtan – Környezetismeret

Témazáró dolgozat minden nagy témakör után, minimum 3 alkalommal félévente.

A tanuló értékelésében nagyobb fajsúllyal vesz részt.

Olvasás

Szövegértés mérése minimum háromszor évente.

Szóbeli feladat

1. osztályban nem haladhatja meg a 15 percet,
2. osztályban nem haladhatja meg a 30 percet,
- 3-4. osztályban nem haladhatja meg a 45 percet.

Számonkérés formái

Matematikából:

- házi feladatok értékelése
- szóbeli felelet
- dolgozatok
- témazárók

Magyarból:

- olvasás
- tartalommondás
- versmondás
- szövegértés
- szóbeli fogalmazás
- másolás
- helyesírás rendszeres ellenőrzése

- nyelvtani ismeretek szóbeli és írásbeli számonkérése

Környezetismeret: - szóbeli feleletek
- témazáró dolgozatok
- kísérletek-gyűjtőmunkák értékelése

3.3.4 Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

- A hét végét megelőző tanítási napon csak annyi leckét adunk, amelyet a hét utolsó munkanapján el tud végezni.
- Az iskolaotthonos oktatásban részt vevő tanulók a hét öt tanítási napján szóbeli és írásbeli házi feladatot nem kaphatnak, legfeljebb gyűjtő- és kutatómunkára kaphatnak felkérést szorgalmi feladatként.
- Szünetekre nem adunk házi feladatot, azonban ajánlhatunk a tananyaghoz kapcsolódó programokat: gyűjtés, múzeumlátogatás, megfigyelések, manuális tevékenységek.

3.3.5 A tanulók teljesítményének értékelése a felső tagozaton, az otthoni (tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Magyar nyelv és irodalom / Történelem

Iskolai írásbeli beszámoltatás formái:

- Mindhárom tantárgy (irodalom, nyelvtan, történelem) esetében egy-egy téma lezárása után témazáró felmérő, mely nagyobb súllyal jelentkezik a félévi értékeléskor.
- A nyelvtan témazáróhoz kapcsolódik minden esetben egy tollbamondás is. Ennél a tantárgynál év elején és év végén ismétlő felmérést is íratunk.
- Irodalomból félévenként egy fogalmazás (adott keretek között), de ez külön fogalmazás füzetbe készül.
- Röpdolgozatok és egyéb írásbeli munkák nem kerülnek szabályozásra, a szaktanár egyéni döntésén alapulnak.

Szóbeli beszámoltatás:

Irodalom: félévenként minimum két felelet, de a memoriterek ennél jóval több alkalmat jelentenek.

Nyelvtan: félévenként egy feleletet tartunk kötelezőnek.

Történelem: a nagy létszámú osztályokban évenkénti egy felelet, másutt félévenkénti egy felelet.

Házi feladatot hétvégére illetve tanítási szünetekre ugyanúgy és ugyanannyit kaphatnak a tanulók, mint a hét közbeni órák esetében.

Idegen nyelv

Szóbeli számonkérés

- napi folyamatos számonkérés pontozással,
- felelet formájában az adott nyelvi szintnek megfelelően adja elő a tanult utasításokat, egyszerű közléseket, dalokat, verseket, a megismert nyelvi jelenségeket tartalmazó rövid párbeszédet, szöveget;
- szituációs gyakorlatokban, képleírásnál, szótárhasználatnál alkalmazza a megismert nyelvi jelenségeket;
- hangos olvasás értékelése a megismert nyelvi jelenségeket tartalmazó szövegeknél.

Írásbeli számonkérés

- ismétlő dolgozat tanévenként háromszor,
- minden téma, lecke után témazáró dolgozat,
- írásbeli feleletek folyamatosan (szódolgozatok, szöveg munkák, tesztek, levelek, internetes feladatlapok, fordítások).

Matematika

Írásbeli számonkérés

- félévenként minimum kettő felmérő dolgozat
- kisebb egységek végén tudáspróba
- napi folyamatos számonkérés röpdolgozat formájában

A röpdolgozat egyéni (nem pontozható) szempontok alapján is értékelhető.

Szóbeli számonkérés

- napi folyamatos számonkérés pontozás formájában
- összefüggő felelés formájában

Értékelés:

Jeles: önálló, összefüggéseiben logikus, tényekben hiánytalan felelet, egy-két kisebb hiánnyal

Jó: önálló, összefüggéseiben logikus, tényekben hiánytalan felelet, egy-két kisebb hiánnyal, maximum két-három hibával, amelyek javítása kis segítséggel megtörténik a tanuló által

Közepes: összefüggések nélküli felelet helytálló tényekkel, vagy a tanár kérdései alapján összefüggő, logikus felelet.

Elégséges: kérdések alapján a tények 50%-át képes a tanuló helyesen meghatározni.

Elégtelen: 50% alatti teljesítmény

A tanuló otthoni munkájának számonkérése

A házi feladat hiányát nem lehet elégtelennel értékelni, de felelet vagy írásbeli számonkérés formájában lehet értékelni.

A szorgalmi munkák értékelése jelessel jutalmazható. Lehetőség szerint a hétvégi házi feladatok mennyisége kevesebb, mint a hét közben feladott feladatok.

Fizika / Kémia

Írásbeli számonkérés

- félévenként minimum egy felmérő dolgozat
- napi folyamatos számonkérés röpdolgozat formájában

A felmérő dolgozatok írását egy héttel előre közölni kell a tanulókkal, és tíz munkanapon belül kijavítani.

A röpdolgozat egyéni nem pontozható szempontok alapján is értékelhető.

Szóbeli számonkérés

- napi folyamatos számonkérés, pontozás formájában
- összefüggő felelés formájában

Értékelés:

Jeles: önálló, összefüggéseiben logikus, tényekben hiánytalan felelet, egy-két kisebb hiánnyal

Jó: önálló, összefüggéseiben logikus, tényekben hiánytalan felelet, egy-két kisebb hiánnyal, maximum két-három hibával, amelyek javítása kis segítséggel megtörténik a tanuló által

Közepes: összefüggések nélküli felelet, helytálló tényekkel, vagy a tanár kérdései alapján összefüggő, logikus felelet.

Elégséges: kérdések alapján a tények 50%-át képes a tanuló helyesen meghatározni.

Elégtelen: 50% alatti teljesítmény

A tanuló otthoni munkájának számonkérése

A házi feladat hiányát nem lehet elégtelennel értékelni, de felelet vagy írásbeli számonkérés formájában lehet értékelni.

A szorgalmi munkák értékelése jelessel jutalmazható. Lehetőség szerint a hétvégi házi feladatok mennyisége kevesebb, mint a hét közben feladott feladatok.

Technika, életvitel és gyakorlat

5-8. évfolyam

Az értékelésnél

1. a tanulók különböző adottságait, életkori sajátosságait vesszük figyelembe
2. külön értékeljük a tantárgyi alapismereteket tesztekkel, írásbeli feleletekkel
3. a/ a gyakorlati feladatokra (befejezett) érdemjegyet kapnak
b/ az életvitel gyakorlatok elvégzése után

Tantárgyi jegyet félévkor és év végén az elméleti és gyakorlati jegyek alapján kapnak.

Természetismeret, földrajz, biológia

Iskolai írásbeli beszámoltatások:

Formái: 1. témazárók
2. részösszefoglalás-röpdolgozat

Rendje: 1. adott témák összefoglalása után témazáró dolgozat füzetek
2. - tudás elmélyítése szükség esetén
- esetenkénti ellenőrzés, gyakorlás

Korlátai:

1. - összefoglaló órán való hiányzás esetén utólagos megíratás
- hiányzás pótlásának ellenőrzése
2. előző órán vagy hosszabb ideig történő hiányzás esetén nem íratjuk

Szerepe, súlya:

1. döntő (meghatározó) - piros jegy – a félévi és az év végi értékelésnél
2. feleletértékű

Otthoni felkészülés előírt szóbeli feladatok elvei:

- az előző órán vett anyag óráról órára történő megtanulása
- munkafüzeti feladatok átismétlése, alkalmazására
- különböző eszközök:(térkép, album, rajz, ábrák segítségével)

Korlátai:

- hiányzás esetén a pótlás utólagos számonkérése
- hétvégére írásbeli, munkafüzeti, térképismereti feladatokat, gyűjtőmunkát nem adunk

Beszámoltatás, számonkérés:

Formái:

- minden órán szóbeli ellenőrzés (felelet)
- alapfogalmak, térképismeret, növény- és állat-felismerés kisjegyre történő ellenőrzése minden óra elején
- röpdolgozat: a kiemelten fontos anyagokból
- részösszefoglalás írásban
- témazárók
- tanév eleji ismétlés, tudásszint felmérése
- tanév végi tudásszint ellenőrzése az ismeretanyag rendezése után

Követelményei:

- Szóbeli:- egy adott kérdésre évfolyamtól függően önállóan, mondatokban, összefüggően válaszoljon
- lényegkiemelés, összefüggések meglátása
- alapfogalmak állandó ismerete, felszínen tartása

Ének-zene

Mivel az ének képző tantárgy, ezért az értékelésnél figyelembe kell venni a tanulók adottságait.

Az éneklési anyag értékelésénél az órai aktivitás és a közös éneklésben való részvételt értékelhetjük, havi egy alkalommal.

A zeneelméleti követelmények felmérése, ellenőrzése történhet írásban (dallamírás, szintén havi egy alkalommal). A zenetörténeti anyag értékelése, számonkérése szóban és kiselőadás formájában történik.

Vizuális kultúra

Az értékelés során az egyes gyerekek különböző szintű adottságait figyelembe kell venni. A rajzkészség illetve a tárgyi (művészettörténeti és elméleti kérdések) anyag értékelése külön történik.

Az elméleti anyagot tesztekkel, írásbeli feleletekkel lehet számon kérni. Egy-egy nagyobb anyagrész (csoport) befejezésekor. A tantárgy értékelésében (osztályozásnál) arányosan (az anyag mennyiségének megfelelően) vesz részt ez az osztályzat.

Tehát a „rajzos” feladatok; az elméleti ismeretek együtteséből tevődik össze a tantárgyi jegy.

Súlya:

A témazáró dolgozatok nagyobb súlyúak (mindhárom tantárgyból), egy egész témáról ad jelzést a tanuló tudásáról.

	A témazáró eredményei átfogóbb képet adnak a tanuló ismereteiről.
Szerepe:	A gyermeket tantárgyi tudásának, különböző készségeinek megismerése. Fogalmazási, tesztbeli, szóbeli, írásbeli kifejezőkészség felmérése, azok egyéni fejlődésének értékelése.
Korlátai:	Megítélése esetenként szubjektív lehet. Ezt ellensúlyozza az időszakonkénti rendszeres mérés. Időbeli és teljesítésbeli korlátok is nehezítik a rendszeres írásbeli és szóbeli beszámoltatást. Korlát még a nagy létszámú tanulócsoport.

3. 3.6 A mindennapos testnevelés megvalósításának módja

1. Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.
2. Ennek alapján:
 - az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
 - iskolai sportkörben való sportolással,
 - kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

3.6.6 A tanuló fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Motorikus képességeinek méréséhez” című könyvben közzétett HUNGAROFIT tesztet alkalmazzuk a tanulók fizikai teherbíró képességeinek mérésére.

Egységes minőség-ellenőrzés

Az országosan egységes adatszolgáltatáshoz tanév elején és a tanév végén kell megmérni a fizikai állapot minősítéséhez szükséges motorikus próbákban elért teljesítményt és a mért eredmények pontértékei alapján kell az értékelést és a minősítést elvégezni.

Egységes minőségbiztosítás

Az általános fizikai teherbíró-képesség mérése során – az egészség szempontjából feltérképezhetők a kondicionális képességek területén mutatkozó hiányosságok. A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, a „kell-szint” megtartására.

Folyamatos visszacsatolás

A tanulók aktív közreműködésével, a megtervezett foglalkozások keretében végzett rendszeres testedzés hatásának elemzése. Az elért változás nyomon követésének biztosítása: a tanár, a diák és a szülő számára.

Értékelési rendszer az általános fizikai teherbíró képesség minősítéséhez

A test általános izomerejét, az állóképességét legpontosabban hat motorikus próba alapján értékelhetjük: „HUNGAROFIT”.

A próbarendszer belső szerkezeti egysége megengedi, hogy csak négy próbában elért teljesítmény alapján minősítsük a vizsgált személy izomerejének állapotát: „MINI HUNGAROFIT”.

7-8 éves korban, illetve pl. sérülés esetén tájékoztató jelleggel három próbában elért teljesítmény alapján is minősíthető az általános izomerő állapota, ha a hat próbához értékelési rendszert alkalmazva, az elért pontértékeket megduplázzuk.

A dinamikus erő mérésekor a próbázóknak legalább három kísérleti lehetőséget kell biztosítani.

Az általános fizikai teherbíró-képesség (aerob teljesítőképesség és az izomerő fejlettsége) akkor tekinthető kiegyensúlyozottnak, harmonikusnak, ha a próbázó a vizsgálat során elért összes pontszámának legalább a felét az aerob állóképesség mérésére alkalmazott próbában szerzi meg.

Az értékelés mennyiségi mutatókkal, pontértékelés alapján, szóbeli, írásbeli értékelés formájában történik.

3.4 A pedagógiai program megvalósításának feltételei**3.4.1 Tárgyi, infrastrukturális feltételek****Az iskolaépület állapota**

Az iskola épülete a kerület Rákospalotai részén található, a Bogáncs utca 51-53. sz. alatt. Az épület 1984-ben lett átadva és az akkori demográfiai csúcsot levezető könnyű szerkezetes (nem évtizedekre tervezett) technológiával készült. Mára az épület állaga – a folyamatos karbantartás és részleges felújítások ellenére sem – éri el a közepes szintet.

Az iskola adottságai:

Megnevezés:	Mennyiség:
➤ Osztályterem (tanterem)	24
➤ Idegen nyelvi	1
➤ Kémia előadó	1
➤ Technika terem	1
➤ Számítástechnika terem (16-16 munkahelyes)	2
➤ Tornacsarnok	1
➤ Könyvtár	1
➤ Főzőkonyha, ebédlő	1 – 1
➤ Logopédiai	1

➤ Pszichológia	1
➤ Orvosi szoba	1

Szaktantermeink felszereltsége átlagosnak mondható a szemléltető eszközök területén, bútorzata folyamatos karbantartásra és cserére szorul. Az oktatáshoz nélkülözhetetlen eszközök, felszerelések cseréjére, pótlására folyamatosan szükség van (lesz!), különös tekintettel a számítástechnikai oktatáshoz szükséges eszközök esetében.

3.4.2 Szakmai, személyi feltételek

A program megvalósításához szükséges szakmai felkészültség megléte biztosított.

A nevelőtestületünk az új iránt fogékony, igényes, tartalmas minőségi munkára képes, konfliktusokat is vállalni tudó, jó vitakultúrával rendelkező pedagógusközösség.

A nevelők önképzése és továbbképzése folyamatos, tudatos és tervszerű. Felismertük, hogy a megváltozott körülmények között az eljövendő nemzedék nevelésében döntő a pedagógus személyisége, tájékozottsága és nyitottsága.

Az elméleti felkészültséget és a módszertani kultúra fejlesztését jól szolgálja a hat munkaközösség.

4. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

➤ A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az iskola 2013. szeptember 1. napjától az első és az ötödik évfolyamon szervezi meg először nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.
2. A pedagógiai program felmenő rendszerben kerül bevezetésre.
3. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2013. szeptember 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig – szól.

➤ A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
 - A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
2. A 2016-2017 tanév során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítania kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

➤ A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az iskola igazgatója;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - az intézményi tanács;
 - a szülői szervezet;
 - az iskola fenntartója.

2. A tanulók a pedagógiai program módosítását az intézményi tanács diák-önkormányzati képviselői útján az intézményi tanácsnak javasolhatják.
 3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni az intézményi tanács, illetve az iskolaszék véleményét.
 4. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
 5. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.
- *A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala*
1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
 2. A pedagógiai program elolvasható az iskola honlapján. Az iskolai honlap internet címe: www.karoberto.hu
 3. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, igazgatóhelyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
 4. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
elektronikus formában:
 - az iskola honlapján;
 - az iskola fenntartójánál;
 - az iskola igazgatóhelyetteseinél;
 - a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél;nyomtatott formában:
 - az iskola irattárában;
 - az iskola könyvtárában;
 - az iskola nevelői szobájában;
 - az iskola igazgatójánál.

5. A pedagógiai program legitimációja

- 1.) Jelen Pedagógiai programot a Diákönkormányzatot képviselő tanulók a 2013. április 30-án tartott küldöttgyűlésen megismerték, véleményezési jogukkal éltek.

Budapest, 2013. április 30.

.....
Papp Donna
DÖK elnök

- 2.) Jelen Pedagógiai programot a szülői közösség képviseletében eljáró Iskolai Szülői Szervezet 2011. április 29-én tartott ülésen megismerte, a szülők véleményezési jogukkal éltek.

Budapest, 2013. április 29.

.....
Pahocsa Izabella
Iskolai Szülői Szervezet elnöke

- 3.) A 55/2013 iktatószámú Pedagógiai programot a nevelőtestület megismerte, megvitatta. **38** igen, - nem szavazat ellenében, **1** tartózkodás mellett elfogadta az iskola Pedagógiai Programját és részeként a Helyi Tantervet.

Budapest, 2013. május 2.

.....
Deák Olga Mari
Nevelőtestület képviseletében

- 4.) Az iskola Pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Budapest, 2013. május _____

.....
Kovács Tibor
igazgató

A Pedagógiai program legitimációs eljárásának lefolytatását igazoló nyilatkozatok (jegyzőkönyvek) az iskola irattárában találhatóak.

MELLÉKLETEK